

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 5. detsember 2023
(OR. en)

16338/23

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0435(COD)

CONSOM 460
MI 1082
COMPET 1224
TOUR 44
TRANS 570
IA 344
CODEC 2379

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	30. november 2023
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2023) 905 final
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV, millega muudetakse direktiivi (EL) 2015/2302, et tõhustada reisijate kaitset ning lihtsustada ja selgitada direktiivi teatavaid aspekte

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2023) 905 final.

Lisatud: COM(2023) 905 final

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 29.11.2023
COM(2023) 905 final

2023/0435 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,
millega muudetakse direktiivi (EL) 2015/2302, et tõhustada reisijate kaitset ning
lihtsustada ja selgitada direktiivi teatavaid aspekte

(EMPs kohaldatav tekst)

{SEC(2023) 540 final} - {SWD(2023) 905 final} - {SWD(2023) 906 final} -
{SWD(2023) 907 final} - {SWD(2023) 908 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Turismil on maailmamajanduses oluline roll: see moodustab otseselt ja kaudselt üle 10 % maailma sisemajanduse koguproduktist. Tänu sissetulekute suurenemisele, reisimisega seotud kulude vähenemisele ja pakutavate turismitegevuste valiku suurenemisele kasvas turistide arv 680 miljonilt 2000. aastal rohkem kui 1,5 miljardini 2019. aastal. Euroopa Liit on maailma populaarseim turismisihtkoht, kuhu saabus 2022. aastal ligikaudu kaks kolmandikku kõigist rahvusvahelistest turistidest. Turismitööstusel on ELi majanduses keskne roll: 2020. aastal oli ELis ligikaudu 2,3 miljonit turismiettevõtet ja turismitööstuses töötas 10,9 miljonit inimest¹.

Euroopa tarbijad kasutavad ühe ja sama reisi või puhkuse jaoks reisiteenuste broneerimiseks mitmesuguseid viise. Näiteks võivad nad teha transpordi ja/või majutuse jaoks eraldi broneeringud kas otse erinevate teenuseosutajate juures või vahendajate kaudu. Nad võivad osta ettekorraldatud või tellimuse järgi kohandatud pakettreise veebis või veebiväliselt, kombineerides eri liiki reisiteenuseid. Pakettreise võivad pakkuda reisikorraldajad, reisibürood, vedajad ja muud osalised.

Direktiiviga (EL) 2015/2302, mis käsitleb pakettreise ja seotud reisikorraldusteenuseid (edaspidi „direktiiv“ või „pakettreiside direktiiv“),² ajakohastati pakettreise käsitlevat õigusraamistikku, et võtta arvesse turu ja tehnoloogia arengut. Direktiivi eesmärk oli hõlmata tekkinud uusi reisiteenuste broneerimise viise, sealhulgas reisija soovi kohaselt kombineeritud reisiteenuseid, mida direktiiv 90/314/EMÜ³ ei hõlmanud või mis jäid õiguslikult halli alasse, ning sellega tugevdati pakettreisiga reisijate õigusi mitmel viisil. Samuti sooviti sellega tagada õiglasem konkurents pakettreisiturul tegutsevate eri liiki reisiettevõtjate vahel.

COVID-19 pandeemia puhkemine tõi kaasa puhkusepakettide massilise tühistamise ja ühtlasi ei tehtud teatava ajavahemiku jooksul ka uusi broneeringuid. See tekitas pakettreiside korraldajatele likviidsusprobleeme ja seetõttu ei saanud paljud reisijad raha tagasi või said raha tagasi tunduvalt hiljem kui direktiivis ette nähtud 14 päeva. Oma 2020. aasta mai soovitus 2020/648 (edaspidi „2020. aasta soovitus“)⁴ esitas komisjon vautšerite vabatahtliku kasutamise põhimõtted ja viisid, kuidas muuta need reisijatele atraktiivsemaks, sealhulgas kuidas kaitsta neid korraldaja maksejõuetuse eest. Soovituse rakendamine on liikmesriigiti erinev. Mitu liikmesriiki võttis vastu direktiivist kõrvale kalduvad õigusaktid, millega sätestati pikem tagasimaksete tähtaeg või muudeti vautšerid reisijatele kohustuslikuks, seetõttu algatas komisjon 11 liikmesriigi suhtes rikkumismenetluste.

¹ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Tourism_industries_-_economic_analysis

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/2302, mis käsitleb pakettreise ja seotud reisikorraldusteenuseid ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/83/EL ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 90/314/EMÜ (ELT L 326, 11.12.2015, lk 1). Viited direktiivi konkreetsetele artiklitele on viited 2015. aasta direktiivile.

³ Nõukogu 13. juuni 1990. aasta direktiiv 90/314/EMÜ reisipakettide, puhkusepakettide ja ekskursioonipakettide kohta (EÜT L 158, 23.6.1990, lk 59).

⁴ Komisjoni 13. mai 2020. aasta soovitus (EL) 2020/648 vautšerite kohta, mida pakutakse reisijatele tühistatud pakettreiside ja transporditeenuste hüvitamise alternatiivina COVID-19 pandeemia kontekstis (ELT L 151, 14.5.2020, lk 10).

Komisjoni 26. veebruaril 2021 avaldatud aruandes (edaspidi „pakettreiside direktiivi kohaldamise aruanne“)⁵ antakse ülevaade sellest, kuidas liikmesriigid on direktiivi siseriiklikku õigusesse üle võtnud ja kuidas seda on alates 2018. aasta juulist kohaldatud. Selles tuuakse esile mitu probleemi, sealhulgas Thomas Cooki 2019. aasta pankrotist ja COVID-19 pandeemiast tulenevad probleemid. Aruandes rõhutatud raskused direktiivi kohaldamisel hõlmavad seotud reisikorraldusteenuseid käsitlevate sätete keerukust ja sellest tulenevat ebakindlust, raskusi seoses tagasimaksete tegemise ja tõhusa maksejõuetuskaitsega suure kriisi korral, sealhulgas reeglite puudumist vautšerite kohta ja ebakindlust maksejõuetuse korral antava kaitse ulatuse suhtes.

Euroopa Kontrollikoda (edaspidi „kontrollikoda“) avaldas eriaruande lennureisijate õiguste kohta COVID-19 pandeemia ajal⁶. Kontrollikoda palus oma soovitustes komisjonil uurida, kuidas saaks – näiteks seadusandlike muudatuste abil – tugevdada lennureisijate ja reisijate õigusi, sealhulgas kriisiolukorras, et lahendada tühistatud reiside tagasimaksete ja ettevõtjate maksejõuetuse küsimus.

Tulevikukindluse platvorm leidis oma 22. märtsi 2022. aasta arvamuses, et direktiivis on viis probleemi ja tegi nende kohta ettepanekuid⁷.

Direktiivi hindamist ja läbivaatamist mainitakse 13. novembri 2020. aasta uues tarbijakaitse tegevuskavas⁸. Komisjon teatas, et teeb 2022. aastaks „[põhjalikuma] analüüsi selle kohta, kas praegune pakettreise reguleeriv raamistik ja muu hulgas selle maksejõuetusevastast kaitset käsitlev osa, on endiselt piisav igal ajal kindla ja tervikliku tarbijakaitse tagamiseks, võttes arvesse ka reisijate õiguste valdkonnas toimunud arenguid“.

Direktiivi läbivaatamise üldine eesmärk on tugevdada tarbijakaitse taset igal ajal, sealhulgas suurte kriiside korral, ja parandada samas ka siseturu toimimist pakettreiside sektoris. See on kooskõlas direktiivi algsete eesmärkidega. Üldiselt sisaldab direktiiv kindlaid reegleid pakettreiside kohta ning on toonud märkimisväärset kasu tarbijakaitse ja siseturu toimimise seisukohast. Siiski ilmnes hindamisel, et direktiiv on saavutanud oma eesmärgi ainult osaliselt, ei ole vastanud kõigile tarbijate ja ettevõtjate vajadustele ning et on veel arengu- ja lihtsustamisruumi. Selles tuvastati lünkade, õiguskindlusetuse ja liigse keerukusega seotud puudusi, mis nõuavad sihipäraseid meetmeid. Et olla paremini valmis tulevasteks kriisideks ning parandada direktiivi kohaldamist ka tavaolukorras, on vaja need puudused kõrvaldada; selleks tuleb näiteks muuta mõningaid määratlusi ning lisada ettemakseid ja vautšereid käsitlevad säted, samuti tuleb täpsustada teatavaid elemente, mis on seotud pakettreiside tühistamisega vältimatute ja erakorraliste asjaolude tõttu ning maksejõuetusevastase kaitsega.

⁵ Aruanne pakettreise ja seotud reisikorraldusteenuseid käsitleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/2302 kohaldamise kohta, COM(2021) 90 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=COM%3A2021%3A90%3AFIN>.

⁶ Eriaruanne 15/2021: „Lennureisijate õigused COVID-19 pandeemia ajal: vaatamata Euroopa Komisjoni jõupingutustele ei ole põhiõigused kaitstud“ https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR21_15/SR_passenger-rights_covid_ET.pdf

⁷ https://commission.europa.eu/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-less-costly-and-future-proof/fit-future-platform-f4f/adopted-opinions_en#adoptedopinions2022

⁸ COM/2020/696 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:52020DC0696>

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas kehtivate õigusnormidega**

Direktiiv kuulub tarbijakaitsealase koostöö määruse ja esindushagide direktiivi kohaldamisalasse, need aitavad kaasa direktiivi tõhusale täitmise tagamisele. Tarbijakaitsealase koostöö määruks on sätestatud ühised täitmise tagamise meetmed nõudeid mittetäitvate ettevõtjate suhtes. Esindushagide direktiivi kohaldatakse alates 2023. aasta juunist ning sellega parandatakse reisijate ja tarbijate kollektiivsete huvide kaitset nii riiklikul kui ka piiriüleasel tasandil, näiteks taotledes ettekirjutusi ja õiguskaitsemeetmeid.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Pärast esimese pakettreiside direktiivi vastuvõtmist 1990. aastal võeti ELi tasandil vastu viis määrust reisijate õiguste kohta eri transpordiliikide puhul. Näiteks määruks (EÜ) nr 261/2004 (edaspidi „lennureisijate õiguste määruks“) on sätestatud lennureisijate õigused seoses lennu tühistamise, lennureisist mahajätmise või lennu hilinemisega. Kõnealune määruks täiendab pakettreiside direktiivi. Nende kahe õigusakti vahelist suhet käsitletakse pakettreiside direktiivi ja lennureisijate õiguste määruse eri sätetes, eesmärgiga saavutada nende kahe õigusakti vaheline sidusus.

Komisjon vaatab läbi ka reisijate õigusi käsitleva õigusraamistiku algatuse „Reisijate ja nende õiguste parem kaitse“ raames. Lennureisijate õiguste määruse läbivaatamise käigus vaadatakse läbi ka hüvitised, mida makstakse selliste tühistatud lendude korral, mis broneeriti vahendajate kaudu⁹. Lisaks on kavas uurida reisijate kaitset ulatusliku kriisi või lennuettevõtjate maksejõuetuse korral ka määruse (EÜ) nr 1008/2008 (lennuteenuste määruks) kontekstis¹⁰.

Läbivaatamise eesmärk on veelgi parandada pakettreiside direktiivi ja lennureisijate õiguste määruse vahelist sidusust, näiteks kehtestades reeglid vautšerite ja ettevõtjatevaheliste tagasimaksete kohta. Ettemaksete¹¹ ja maksejõuetuskaitse reeglites, mis on osa kavandatavast läbivaatamisest, võetakse arvesse reisijate õigustega seotud olukorda.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

ELi meetmete õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikkel 114, kus on sätestatud, et „Euroopa Parlament ja nõukogu võtavad [...]normide ühtlustamiseks meetmeid, mille eesmärk on siseturu rajamine ja selle toimimine“. Artikli 114 lõikes 3 on täpsustatud, et „[...] tarbijakaitset käsitlevates ettepanekutes võtab komisjon aluseks kaitstuse kõrge taseme, eriti võttes arvesse kõiki uusi teaduslikel faktidel põhinevaid suundumusi“. Lisaks on ELi toimimise lepingu artikli 169 lõikes 1 ja artikli 169 lõike 2 punktis a sätestatud, et liit aitab tagada kõrgetasemelist tarbijakaitset meetmetega, mis on võetud ELi toimimise lepingu artikli 114 põhjal.

⁹ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13290-Travel-better-protection-for-passengers-and-their-rights_et

¹⁰ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13255-Revision-of-the-Air-Services-Regulation_et

¹¹ Sidusrühmad nimetavad sageli ettemakseks ka enne reisi algust pakettreisi eest tehtud makseid. Sissemaksed on ettemaksed, mille reisija teeb pakettreisi broneerimisel või varsti pärast broneerimist.

ELi toimimise lepingu artikli 26 lõike 2 kohaselt hõlmab siseturg sisepiirideta ala, kus kaubad ja teenused liiguvad vabalt ning ettevõtetel on asutamisvabadus. Pakettreisidega seotud õiguste ja kohustuste ühtlustamine on vajalik tõelise siseturu arendamiseks turismi valdkonnas ning see aitab säilitada ja tõsta tarbijakaitse kõrget taset.

- **Subsidiaarsus**

Käesolev ettepanek, nagu ka direktiiv (EL) 2015/2302, on täieliku ühtlustamise vahend, sest sellega reguleeritavaid küsimusi saab piisavalt hästi lahendada ainult ELi tasandil. Liikmesriigid ei suuda üksi tegutsedes tagada, et kõik ELi kodanikud saavad kasutada direktiivis sätestatud õigusi, sealhulgas kriisiolukorras.

Pakettreisid on piiriülene sektor mitte ainult välismaale suunduvate reisijate tähenduses, vaid ka selles mõttes, et reisijatele võivad müüa puhkusepakette teistes riikides asuvad korraldajad. Pakettreiside direktiivi läbivaatamise eesmärk on ajakohastada kehtivaid reegleid ja lahendada hindamise käigus esile tõstetud probleemid. Pakettreiside direktiivi kaks üldeesmärki – nimelt tagada kõigile ELi reisijatele kõrge ja võimalikult ühtlase tasemega kaitse ning aidata kaasa siseturu nõuetekohasele toimimisele – on endiselt asjakohased.

ELi tasandi meetmed tuvastatud probleemide kõrvaldamiseks, lünkade täitmiseks, direktiivi sätete täpsustamiseks ja lihtsustamiseks annavad reisijatele ja ettevõtjatele suurema kindlustunde pakettreiside ostmisel ja müümisel, sealhulgas piiriüleselt, ning parandavad siseturu toimimist. Näiteks vautšereid käsitlevate reeglite, sissemakseid käsitlevate ühiste eeskirjade ja maksejõuetuskaitse täpsemate üksikasjade sätestamine tagab direktiivi ühetaolisema kohaldamise. Kui liikmesriigid tegeleksid nende probleemidega kooskõlastamata viisil, suurendaks see siseturu killustatust.

- **Proportsionaalsus**

Pakettreiside direktiivi kavandatud läbivaatamine on tasakaalustatud ja kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 5 lõikes 3 sätestatud proportsionaalsuse põhimõttega. Nagu on selgitatud mõjuhinnangu punktis 3.3, ei lähe see kaugemale sellest, mis on vajalik eesmärkide saavutamiseks, kuna läbivaatamine piirdub reisiteenuste õiguslike aspektidega, mille puhul on vaja ELi meetmeid.

Nagu on kirjeldatud mõjuhinnangu punktis 5.3, hinnati kolme poliitikavarianti, pidades silmas ka meetmete eeldatavat proportsionaalsust tuvastatud probleemide lahendamisel.

Pakettreiside direktiivi kavandatud läbivaatamine põhineb mõjuhinnangus esitatud poliitikavariandil, mis sisaldab meetmeid, mis on vähem sekkuvad kui need, mis on ette nähtud teistes variantides, ning mis on proportsionaalsed nii kriisiks valmisoleku seisukohast kui ka väljaspool kriisiolukordi (mõjuhinnangu punkt 6.1). Käesolev algatus säilitab seega tasakaalu meetmete eesmärgi, vahendite ja tagajärgede vahel ning on seetõttu proportsionaalne (mõjuhinnangu punkt 7.4). Uued sätted on kohandatud vajadustele, mille jaoks need on ette nähtud, ning on olemuselt sihipärased ning ulatuse ja intensiivsuse poolest hoolikalt läbimõeldud.

- **Vahendi valik**

Mõjuhinnangus leitakse, et mitteseadusandlike meetmetega, näiteks soovitude või suunistega, ei ole võimalik algatuse eesmäärke saavutada (mõjuhinnangu punkt 5.2.1).

Direktiiviga kehtestatakse sidus õiguste ja kohustuste kogum, samas jääks liikmesriikidele võimalus integreerida need reeglid oma riigi lepinguõigusesse. See võimaldaks liikmesriikidel otsustada, milline on parim viis direktiivi täitmise tagamiseks ja karistuste määramiseks selle reeglite rikkumise eest. Käesoleva ettepanekuga üksnes muudetakse olemasolevat õigusakti.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

2019. aastal avaldas komisjon esimese aruande pakettreiside direktiivi nende sätete kohta, mida kohaldatakse interneti teel eri müügikohtades tehtud broneeringute suhtes¹². Aruandes osutati eelkõige seotud reisikorraldusteenuseid puudutavatele probleemidele, nagu mõiste ebaselgus ning raskused pakettreiside ja seotud reisikorraldusteenuste eristamisel.

2021. aastal avaldas komisjon põhjaliku aruande pakettreiside direktiivi kohaldamise kohta vastavalt direktiivi artiklile 26¹³. Aruandest ilmnesevad teatavad probleemid direktiivi kohaldamisel tavatingimustes ja kriisi ajal, eelkõige tagasimaksete puhul suure kriisi ajal, nagu näiteks COVID-19 pandeemia.

Nagu teatati 2020. aasta novembris vastu võetud uues tarbijakaitse tegevuskavas, viis komisjon läbi hindamise koos pakettreiside direktiivi mõjuhinanguga¹⁴.

Hindamise käigus leiti, et direktiivil on endiselt ELi lisaväärtus. Jõuti järeldusele, et direktiivi eesmärgid on kooskõlas reisijate ja pakettreiside korraldajate/vahendajate eeldatavate vajadustega direktiivi vastuvõtmise ajal ning et need on endiselt asjakohased. Turusuundumused (peamiselt seoses üha suurema digitaliseerimise ja äritavade muutumisega), praktilised kogemused direktiivi kohaldamisel ja COVID-19 pandeemia põhjustatud probleemid näitasid siiski, et direktiiv ei vasta täielikult tarbijate teatavatele vajadustele (kaitse ja ettemaksete tagasimaksed, mõnede reeglite keerukus, teabe esitamine). Leiti, et on vaja võtta täiendavaid meetmeid. Seetõttu jõuti hindamise käigus järeldusele, et pakettreiside direktiiv on olnud siseturu nõuetekohasele toimimisele kaasaaitamisel ning tarbijakaitse kõrge ja võimalikult ühtlase taseme saavutamisel ainult osaliselt tõhus.

Hindamise käigus tuvastatud probleemid võib jagada kolme põhirühma.

Esimese probleemi moodustavad raskused *tühistatud reisipakettide tagasimaksetega*, eelkõige suure kriisi ajal. Peamiselt on selle taga ettemaksete küsimine, korraldajate likviidsuse puudumine, kui neile esitatakse samal ajal palju tagasimaksetaotlusi, ning õiguslik ebakindlus vautšerite kasutamisel. Kuna korraldajad kasutavad reisijatelt saadud sissemakseid teatavate pakettreiside sisalduvate teenuste eest ette maksmiseks, sõltuvad nad teenuseosutajate tagasimaksetest, et reisijatele pakettreisei tühistamise korral hüvitist maksta.

Pandeemia ajal ei saanud paljud korraldajad teenuseosutajatelt (nt lennuettevõtjad ja hotellid) tagasimakseid (kiiresti) ega saanud seega reisijatele kohustusliku 14-päevase ajavahemiku jooksul hüvitist maksta. Pakettreiside direktiiv ei sisalda ettevõtjatevahelisi reegleid tühistamise korral tehtavate tagasimaksete kohta. Samuti puuduvad selles reeglid vautšerite kasutamise kohta. Pandeemia ajal andsid korraldajad tühistatud pakettreiside korral

¹² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=COM:2019:270:FIN>

¹³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=COM:2021:90:FIN>

¹⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:52020DC0696>

tagasimaksete asemel reisijatele sageli vautšereid ning reisijate õigused seoses vautšeritega olid ebaselged. Mitu liikmesriiki võtsid isegi vastu ajutised eeskirjad, mis võimaldavad korraldajatel väljastada vautšereid ilma reisijate nõusolekuta või peatasid reisijate õiguse saada pakettreiside direktiivi alusel tagasimakseid, mis tõi kaasa rikkumismenetluse algatamise. 2020. aasta mais võttis komisjon vastu soovituset pandeemia ajal välja antud vabatahtlike vautšerite kohta¹⁵. Soovituse rakendamine liikmesriikides oli erinev.

Teine probleem seisneb selles, et reisijate ettemaksed ei ole korraldaja *maksejõuetuse* eest piisavalt kaitstud. Vautšerite maksejõuetuskaitse ja tühistamisest tulenevad tagasimakseõigused on liikmesriigiti erinevad¹⁶. Samuti on märkimisväärsed erinevusi liikmesriikide maksejõuetuskaitse süsteemide vahel¹⁷. Mõnes liikmesriigis on pakettreiside korraldajatel raske saada kaitset maksejõuetuse korral või võivad kindlustuslahendused olla kallid, eriti kriisi ajal^{18,19}.

Kolmas probleem on seotud *raskustega pakettreiside direktiivi rakendamisel*. Teatavad sätted ei ole piisavalt selged, sisaldavad lünki või on liiga keerulised, see soodustab tarbijakaitse taseme erinevust praktikas ja konkurentsimoonutusi. See kehtib näiteks läbiklikkimise teel broneeritud pakettreiside²⁰ mõiste ja seotud reisikorraldusteenuste, tagasimaksenõuete ja vautšerite katmise kohta maksejõuetuskaitsega ning reeglite kohta, mis käsitlevad tühistamist vältimatute ja erakorraliste asjaolude korral. Lisaks ei ole reisijatele alati selge, mis rolli mängivad eri osapooled (korraldajad, vahendajad ja teenuseosutajad), sealhulgas seoses tagasimaksetega. Lisaks on standardteabevorme keeruline kasutada ja need võiksid olla kasutajasõbralikumad.

• **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Komisjon korraldas arvukalt konsultatsioone, sealhulgas avalikke ja sihipäraseid konsultatsioone sidusrühmadega. Konsultatsioonid olid võimalikult laiaulatuslikud, et koguda teavet, tõendeid ja selgitusi eri sidusrühmade kategooriate (nt reisijad/tarbijad, reisikorraldajad, füüsilised ja veebipõhised reisibürood, vedajad, riiklikud ametiasutused, maksejõuetuskaitse fondid, tarbijate ja ettevõtjate ühendused, akadeemilised ringkonnad ja valitsusvälised organisatsioonid) vajaduste kohta. Sidusrühmadega peetud arutelud keskendusid kolmele alljärgnevale eesmärgile.

¹⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A32020H0648>

¹⁶ Liikmesriikide praegune praktika on erinev. Kuues liikmesriigis, kes komisjoni konsulteerimisprotsessi käigus esitatud küsimustele vastasid, on vautšerid ja/või tagasimaksenõuded juba teataval määral maksejõuetuskaitsega kaetud, kuues liikmesriigis aga mitte.

¹⁷ Pakettreiside direktiiviga jäetakse riiklike maksejõuetuskaitse süsteemide üksikasjad liikmesriikide kehtestada, tingimusel et süsteem vastab artiklis 17 ja põhjendustes 39–40 sätestatud kriteeriumidele. Maksejõuetuskaitse süsteemid võivad seega põhineda (avaliku või erasektori) fondidel, kindlustusel või pangagarantiidel, mille tulemuseks on erinevad maksejõuetuskaitse süsteemid üle kogu ELi.

¹⁸ Kesksete kontaktpunktide 10. novembri 2022. aasta koosoleku aruanne,

<https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/meetings/consult?lang=en&meetingId=45937&fromExpertGroups=true>

¹⁹ Riikide pädevate asutuste sihtuuring (maksejõuetus), vastused kuuendale küsimusele, mis näitavad, et kindlustuspõhiste lahenduste hinnad on tõusnud.

²⁰ Mõiste on määratletud artikli 3 punkti 2 alapunkti b alapunktis v järgmiselt: „vähemalt kahe eri reisiteenuse kombinatsioon samaks reisiks või puhkuseks juhul, kui [...] ostetakse eraldi ettevõtjalt seotud internetipõhiste broneerimistoimingute kaudu, kui ettevõtja, kellega on sõlmitud esimene leping, annab reisija nime, makse tegemiseks vajalikud andmed ja e-posti aadressi edasi teisele ettevõtjale või teistele ettevõtjatele ning leping viimati nimetatud ettevõtja või ettevõtjatega sõlmitakse hiljemalt 24 tundi pärast esimese reisiteenuse broneeringu kinnitamist.“

- Parandada reisijate ettemaksete kaitset ja reisijate õigust juba tehtud maksete kiirele tagasimaksmisele tühistamise korral, sealhulgas suurte kriiside ajal, säilitades samal ajal pakettreiside korraldajate likviidsuse (esimese probleemi lahendamiseks).
- Tugevdada reisijate kaitset korraldaja maksevõimetuse eest, sealhulgas suurte kriiside korral, tagades samal ajal siseturul võrdsed tingimused (teise probleemi lahendamiseks).
- Suurendada pakettreiside direktiiviga seotud õiguskindlust ja selle täitmise tagatavust, selgitades ja/või lihtsustades direktiivi teatavaid sätteid, mida võidakse tõlgendada erinevalt või mida sidusrühmadel on praktikas raske kohaldada (kolmanda probleemi lahendamiseks).

Tagasisidekorje avaldamisega 2021. aasta augustis alanud ja kuni 2023. aasta maini kestnud konsultatsiooniprotsessi käigus kasutas komisjon mitmesuguseid konsultatsioonimeetodeid ja -vorme. Need hõlmasid järgmist:

- A esialgset mõjuhinnaangut käsitlev konsultatsioon ja 13-nädalane avalik konsultatsioon, mille käigus küsiti kõigi huvitatud isikute arvamust²¹.
- Sihipärased konsultatsioonid eri sidusrühmadega (avaliku sektori asutused, tarbijaorganisatsioonid, ettevõtjate ühendused), peamiselt mitme seminari ja kohtumise järelmeetmena.
- Veebipõhised sihipärased temaatilised seminarid, sealhulgas sidusrühmade eksperdirühma kohtumised pakettreiside direktiivi kohaldamise toetamiseks²². Komisjoni korraldatavateks koosolekuteks valmistumiseks saadeti eelnevalt välja küsimustikud ja aruteludokumendid.
- Väliskonsultandi korraldatud veebipõhised seminarid, mille eesmärk on teavitada osalejaid (ettevõtjate ühendused ja üksikettevõtted, sealhulgas reisisektori ettevõtjad, tarbijaorganisatsioonid ja Euroopa tarbijakeskused) uuringu edenemisest ja koguda interaktiivses formaadis teavet peamiste järelduste kohta.
- Sidusrühmade (nt Euroopa tagatistfondide reisi- ja turismibüroode liit (European Guarantee Funds' Association for Travel and Tourism), Euroopa reisibüroode ja reisikorraldajate liit) korraldatud seminarid andsid võimaluse koguda sidusrühmadelt andmeid maksejõuetuskaitse kohta reisisektoris ja ettemaksete kohta.
- Väliskonsultandi korraldatud sihtuuringud, et koguda teavet sidusrühmade seisukohtade ja kogemuste kohta seoses pakettreiside praeguste turusuundumustega, sealhulgas tühistamisõigused, vautšerite kasutamine ja tagasimaksed. Samuti oli eesmärk teha kindlaks kehtivate õigusaktide peamised probleemid, esmased kulud ja tulud.
- Väliskonsultandi poolt kahes etapis korraldatud intervjuud, mis koosnevad ettevalmistavatest küsitlustest ja täieulatuslikest vestlustest sidusrühmadega.
- Kohtumised tehnilisel või poliitilisel tasandil. Pakettreiside direktiivi läbivaatamine tõstatati ka poliitilisel tasandil, eelkõige nõukogu eri eesistujariikide mitteametlikel ministrite kohtumistel.
- Kahepoolsed veebikohtumised paljude sidusrühmadega.
- Tarbijaühenduste, ettevõtjate ühenduste ja riiklike ametiasutuste seisukohad.
- Tulevikukindluse platvormi 22. märtsi 2022. aasta arvamus²³. Pakettreiside direktiivi käsitlevas arvamuses tegi tulevikukindluse platvorm kindlaks viis probleemi ja esitas nende lahendamiseks viis ettepanekut.

²¹ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13117-Package-travel-review-of-EU-rules_et

²² <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?lang=en&groupId=3617&fromMeetings=true&meetingId=45600>

Konsultatsioonide käigus saadud tagasiside näitas alljärgnevat.

- Enamik sidusrühmi kinnitas, et kõigi liikmesriikide reisijatel oli COVID-19 pandeemia ajal suuri probleeme tühistatud pakettreiside ettemaksete 14 päeva jooksul tagasi saamisega. Tarbijaorganisatsioonid ja paljud riiklikud ametiasutused leidsid, et reisijate ettemaksete kaitset tuleks suurendada.
- Samal ajal juhtisid korraldajad tähelepanu raskustele teenuseosutajatele tehtud maksete tagasi saamisel. Mõned teenuseosutajad, eelkõige lennuettevõtjad, nõuavad kogu summa ette maksmist. Enamik ettevõtjaid juhtis tähelepanu sellele, et nad tervitaksid uut ELi õigusnormi, mille kohaselt peavad teenuseosutajad tegema korraldajatele tagasimakse kindla ajavahemiku jooksul, mis on lühem kui 14 päeva.
- Enamik tarbijaorganisatsioone ja avaliku sektori asutusi leidis, et ELi erinevad maksejõuetuskaitse süsteemid tõid mõnes liikmesriigis kaasa suurema kaitse korraldajate maksejõuetuse vastu ja reisijate ebapiisava kaitse teistes liikmesriikides. Selle seisukoha toetuseks ei esitatud aga ühtegi konkreetset näidet. Mõnes liikmesriigis oli korraldajatel väidetavalt raske hankida maksejõuetuskaitset, mis kataks ettemaksed ja kodumaale toimetamise kulud. See on tingitud ebapiisavatest kindlustuslahendustest turul või üksnes ülikõrge hinnaga kindlustuslahendustest, eelkõige kriisi ajal. Samuti erinevad tavad seoses tagasimaksenõuete ja vautšeritega juhul, kui pakettreis tühistatakse enne korraldaja maksejõuetuks muutumist.
- Enamikul sidusrühmadest oli pakettreiside direktiivi rakendamisel raskusi seoses läbiklikkimise teel broneeritud pakettreiside ja seotud reisikorraldusteenuste mõiste tõlgendamise ja järgimisega, teatavate teavitamiskohustuste rakendamisega ja selle kontrollimisega, kas pakettreisilepingu tühistamine oli põhjendatud vältimatute ja erakorraliste asjaoludega. Need raskused ilmnesisid COVID-19 pandeemia ajal.
- Tarbijaorganisatsioonid nõudsid suuremat selgust selle kohta, milline on sobiv aeg lepingu tühistamiseks „vältimatute ja erakorraliste asjaolude“ tõttu, ning ametlike reisihoiatuste asjakohasuse, tõendite ja õigusliku väärtuse kohta. Enamik riiklikke pädevaid asutusi nõudis selgitusi reiside tühistamist reguleerivate õigusnormide kohta. Reisijad ja ettevõtjad leidsid, et reisihoiatusi käsitlevate reeglite puudumine vähendab mõiste „vältimatud ja erakorralised asjaolud“ määratluse tõhusust.

Otsustades, milliseid valikuid tuleks eelistada, võttis komisjon arvesse kogu tagasisidet. Lisateave konsultatsioonide kohta on esitatud mõjuhinnangu 3. lisas.

• **Ekspertiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Komisjon tellis välisekspertidelt uuringu, et koguda tõendeid, mida kasutati mõjuhinnangu koostamisel ja käesoleva ettepaneku ettevalmistamisel. Tulemuseks oli uuring pealkirjaga „Study to support the preparation of an evaluation of the Package Travel Directive back-to-back with an impact assessment on its potential revision“²⁴.

Komisjoni hinnangus on tuginetud ka asjakohasele teaduskirjandusele ja Euroopa Kohtu praktikale.

²³ https://commission.europa.eu/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-less-costly-and-future-proof/fit-future-platform-f4f/adopted-opinions_en#adoptedopinions2022

²⁴ Avaldatakse peatselt.

- **Mõjuhindang**

Mõjuhindangut²⁵ arutati õiguskontrollikomiteega 5. juulil 2023. Komitee esitas 7. juulil 2023 negatiivse arvamuse, märkides, et aruanne ei ole piisavalt selge probleemide ulatuse, nende aluseks olevate turutõrgete ja algatuse konkreetsete eesmärkide osas ning et mõjuhindang ei ole probleemi suurusega proportsionaalne. Lisaks leiti, et aruandes ei ole eelnevalt kindlaks määratud kõiki asjakohaseid variantide kombinatsioone ega esitatud variantide järjekindlat võrdlust. Selle tulemusena tehti mõjuhindang oluliselt ümber. Probleemide ulatust, nende aluseks olevaid turutõrkeid või regulatiivseid puudusi ning algatuse konkreetseid eesmärke kirjeldati ja kvantifitseeriti võimaluste piires paremini. Läbivaadatud aruandes kirjeldati selgemalt ka kõiki poliitikavariante ning võrreldi neid tulemuslikkuse, tõhususe, sidususe ja proportsionaalsuse seisukohast. Mõjuhindangut tugevdati mitmel viisil, sealhulgas laiendati võimaliku mõju kvantifitseerimist ja esitati põhjalikum tundlikkusanalüüs. Aruandes täpsustati ka VKEdele avalduvat mõju ja kulude vähendamise võimalikku ulatust.

Läbivaadatud mõjuhindang saadeti õiguskontrollikomiteele 6. septembril 2023. 28. septembril 2023 esitas komitee reservatsioonidega positiivse arvamuse,²⁶ märkides, et aruanne ei ole piisavalt selge üldise mõju osas tarbijatele ning et kvalitatiivset analüüsi tuleks tugevdada, et paremini näidata sekkumise põhjuseid. Komitee reservatsioone on käsitletud. Selleks kirjeldati paremini väljatoodult ja selgemalt lähteolukorda ja üldist mõju tarbijatele. Lisaks parandati veelgi kvalitatiivset analüüsi, et paremini näidata meetmete võtmise põhjusi. Lõpuks kirjeldati üksikasjalikumalt võimalikku mõju rahvusvahelisele konkurentsivõimele.

Mõjuhindangus vaadeldi mitmesuguseid seadusandlikke meetmeid, mis võiksid pakettreiside direktiivi muutmisega lahendada tuvastatud probleemid, et saavutada läbivaatamise eesmärgid. Meetmed jagati kolmeks poliitikavariandiks, mille juures kasutatakse erinevaid lähenemisviise: paindlikumad lahendused ja minimaalsed kulud (variant A), jäigemad meetmed (variant B) või maksimaalne tõhusus kriisiolukorras suuremate kuludega (variant C).

Variant A on teha pakettreiside direktiivis sihipäraseid muudatusi, et seda selgitada ja lihtsustada ning muuta see tõhusamaks, sealhulgas kriisiolukorras. See hõlmab reegleid vabatahtlike vautšerite kohta, ettevõtjatevahelist tagasimakseõigust teenuste tühistamise korral ja sissemaksete paindlikku piiramist 25 %-ni, mida võib suurendada, kui see on vajalik paketi korraldamise ja toimimise tagamiseks. Samuti on selle eesmärk tugevdada maksejõuetuskaitset ja samas selgitada, et vautšerid ja tagasimaksenõuded on maksejõuetuse korral kaitstud. Siiski ei kohusta see liikmesriike looma maksejõuetuskaitse tugifondi või kriisifondi, mis tagaks reisijatele kiired tagasimaksed suure kriisi korral.

Variant B sisaldab jäigemaid meetmeid, millega suurenevad eri sidusrühmade kategooriate (nii ettevõtjad kui ka reisijad) kulud. Näiteks kehtestatakse sellega pakettreiside korraldajatele tehtavatele sissemaksetele range piirmäär 20 % ja kohustuslikud vautšerid tõsise kriisi korral.

Variant C hõlmab meetmeid, mille eesmärk on saavutada tühistatud pakettide tagasimaksete ja maksejõuetuskaitse suhtes tarbijakaitse kõrgeim tase, eelkõige kriisiolukorras, kuid sellega kaasnevad suured kulud. See hõlmab nii korraldajatele kui ka teenuseosutajatele tehtavate sissemaksete ranget piirmäära 20 % ning kriisifondi loomise kohustust.

²⁵ SWD(2023) 906, avaldatakse peatselt.

²⁶ SEC(2023) 540, avaldatakse peatselt.

Üldiselt toimib variant A kõige paremini. Kuigi see ei sisalda kõige tõhusamaid meetmeid tuvastatud probleemide lahendamiseks kõigis aspektides ega ole tarbijakaitse seisukohast maksimaalne, toob see reisijatele ja ettevõtjatele märkimisväärset kasu, sealhulgas seoses valmisolekuga tulevasteks kriisideks, ja seda väikseimate kuludega. Variant A on kolmest hinnatud variandist kõige tõhusam ja sidusam.

Selle tulemusena piiraks eelistatud variant sissemakseid 25 %-ga pakettreisei koguhinnast, võimaldades korraldajal nõuda ülejäänud summa tasumist neli nädalat enne pakettreisei algust. Korraldajad säilitaksid siiski paindlikkuse nõuda suuremaid sissemakseid, kui see on põhjendatud vajadusega teha teenuseosutajatele suuremaid ettemakseid või katta muid kulusid, mis on konkreetselt seotud pakettreisei korraldamise ja toimimisega, niivõrd kui see on vajalik nende kulude katmiseks broneerimise ajal²⁷. Üldiselt jääks ettevõtjate koormus piiratuks ja reisijate jaoks on oodata üksnes väikest hinnatõusu.

Lisaks tooks see kaasa õiguse ettevõtjatevahelisele tagasimaksele, kui vastavat teenust ei osutata. Sellisel juhul oleks korraldajal õigus saada tagasi teenuseosutaja(te)le, nt lennuettevõtjatele ja hotellidele tehtud maksed seitsme päeva jooksul alates teenuse tühistamisest või osutamata jätmisest. See võimaldaks korraldajatel teha likviidsust kaotamata reisijatele tagasimakse direktiivis sätestatud 14-päevase tagasimaksetähtaja jooksul. Kui reisiteenuse osutaja tühistab pakettreisei lepingus sisalduva teenuse või ei osuta seda, kuid pakettreisileping jääb kehtima, peaks õigus saada tagasimakse seitsme päeva jooksul võimaldama korraldajatel leida reisijatele alternatiivsed lahendused. Lisaks saaksid korraldajad pakkuda vautšereid alternatiivina tagasimaksele, tingimusel et järgitakse kehtestatud eritavatist, mis on suures osas kooskõlas komisjoni 2020. aasta soovitusega.

Peale selle võivad liikmesriigid ette näha mehhanismid, mis tagavad reisijatele tagasimaksed kooskõlas õiguslike nõuetega näiteks juhtudel, kui pakettreiseid tühistatakse vältimatute ja erakorraliste asjaolude tõttu ning korraldajad ei suuda oma tagasimaksekohustusi täita. Kui liikmesriigid selliseid mehhanisme kehtestavad või säilitavad, on nad kohustatud komisjoni ja teiste liikmesriikide keskeid kontaktpunkte nendest mehhanismidest teavitama. Selliseid mehhanisme rahastatakse tavaliselt üksnes korraldajate osamaksetest. Liikmesriigid võivad neid mehhanisme kaasrahastada ainult erandlikel asjaoludel ning nende kasutuselevõtmine ei piira riigiabi käsitlevate liidu sätete kohaldamist. See säte on pikas perspektiivis kuluneutraalne. Üldiselt parandavad need meetmed ettevõtjate (pakettreiseide korraldajad ja teenuseosutajad) jaoks tarbijakaitset ja seda vaid väga piiratud kuludega.

Et kaitsta reisijaid paremini korraldajate maksejõuetuse eest, on ettepaneku eesmärk tugevdada pakettreiseide direktiivis ette nähtud maksejõuetuseeskirju. Liikmesriigid otsustavad jätkuvalt ise, kuidas kõige paremini rakendada tõhusat maksejõuetuskaitse süsteemi, kuid ettepanek sisaldab lisanõudeid. Liikmesriigid on kohustatud teostama järelevalvet korraldajate maksejõuetuskaitse korra üle ja jälgima maksejõuetuskaitse pakkumise turgu ning vajaduse korral võivad nad nõuda kaitse teist tasandit, näiteks tugifondi. Kuna pakettreiseide direktiiviga on juba ette nähtud teatav maksejõuetuskaitse tase ja eelistatud variant täpsustaks üksnes seda, kuidas seda eesmärki saavutada, ei suurenda see täpsustus tõenäoliselt kulusid. Lisaks selgitatakse ettepanekus, et tagasimakse asemel välja pakutud vautšerid ja rahuldumata tagasimaksenõuded on maksejõuetuse korral kaitstud. Seetõttu võib see praktikas tuua kaasa mõnevõrra suuremad maksejõuetuskaitse kulud nendes liikmesriikides, kus vautšerid ja

²⁷ See meede oleks kooskõlas Saksamaal kehtiva tavaga, kus ebaõiglasi lepingutingimusi käsitleva siseriikliku kohtupraktika kohaselt on sissemaksed broneerimise ajal piiratud 20 %-ga, ülejäänud tuleb tasuda kõige rohkem 30 päeva enne reisi algust. Erandina sellest üldreeglist võib sissemakse olla lepingu sõlmimise ajal tehtud kulutuste tõttu suurem kui 20 %, kui korraldaja seda nõuetekohaselt põhjendab.

tagasimaksenõuded ei ole praegu maksejõuetuse korral kaitstud. Kulude suurenemine võib kanduda üle reisijatele. Samal ajal on see meede korraldajatele kasulik, sest vautšerid muutuvad reisijate jaoks atraktiivsemaks. Kokkuvõttes on sellest tulenev kulude suurenemine seega tõenäoliselt piiratud.

Ettepanekuga jäetakse pakettreiside direktiivist välja üks seotud reisikorraldusteenuste liik (liik a) ja kolm teabevormi. Sellega muudetakse läbiklikkimise teel broneeritud pakettreise ja ühest müügikohast ostetud pakettreise määratlust. See tooks kaasa lihtsustamise, selgemad ja paremini täidetavad õigusnormid ja selgema teabe reisijatele, nagu on nõudnud paljud sidusrühmad, säilitades samal ajal tarbijakaitse praeguse taseme või tõstes seda. Tuleks märkida, et ametlikud reisihoiatused on oluline element selle kindlaksmääramisel, kas pakettreis ei saa toimuda vältimatute ja erakorraliste asjaolude tõttu, samas tuleks säilitada juhtumipõhise hindamise põhimõte. Samuti tehakse ettepanek täpsustada, et hinnates reisijate õigust tühistada reis vältimatute ja erakorraliste asjaolude tõttu võib arvesse võtta lähte-, elukoha- ja sihtriigi asjaolusid. Ettepanekus selgitatakse ka eri osalejate rolle, kuid seaduslik kohustus ettemaksete tagasimaksmiseks jääb korraldajale. Need muudatused annavad suurema selguse nii reisijatele kui ka pakettreiside korraldajatele ning peaksid seega vähendama ettevõtjate halduskulusid ja tarbijakahju.

Eelistatud poliitikavariandi puhul saavad tarbijad kasu asjaolust, et lihtsustatud ja selgemad õigusnormid vähendavad kõrvalehoidmise võimalusi ja täpsustavad reisijatele kättesaadavat teavet, mistõttu tekib vähem õigusvaidlusi, säästes seega kõigi sidusrühmade aega, kulusid ja jõupingutusi jaoks. Reisijate saadav kasu teeb tasa pakettreisihindade väikese tõusu (st 0,3 %), mis tuleb sellest, et korraldajad (ja teenuseosutajad) kannavad eeldatavasti kõik võimalikud kulude suurenemised üle tarbijatele. See väike hinnatõus on siiski tühine võrreldes muude teguritega, sealhulgas väga kõrge inflatsiooniga, mis on viimase kahe aasta jooksul mõjutanud enamikku riike, sealhulgas ELi liikmesriike. Lisaks on hiljutisi tõendeid (Ühendkuningriigi ATOLi reformi käsitlev uuring²⁸ ja ELi tarbijaorganisatsioonide tagasiside^{29,30}), mille kohaselt eelistavad reisijad mõnikord maksta oluliselt rohkem, et saada parem kaitse. Seetõttu eeldatakse, et eelistatud poliitikavariandi meetmete tõttu ei hakka reisijad vähem pakettreise tarbima³¹. Üldiselt on tarbijad eelistatud variandi tulemusena paremas seisus kui praeguse olukorra jätkumise korral.

Keskkonnamõju seisukohast võivad mõned poliitikameetmed kaasa tuua pakettreiside väikese hinnatõusu. Hinnatõus võib viia selleni, et pakettreise müüakse vähem. Mis tahes hinnatõus, mis võiks olla otseselt seotud direktiivi muudatustega, ei too tõenäoliselt siiski kaasa üldist reisimise vähenemist ja seega reisisektori väiksemat CO₂ jalajälge, kuna tarbijad võivad lihtsalt kasutada eraldiseisvaid teenuseid. Samuti ei suurenda kavandatud poliitikameetmed eeldatavasti reisimise CO₂ jalajälge ja seetõttu ei ole neil eeldatavasti märkimisväärset keskkonnamõju. Seetõttu on ettepanek kooskõlas Euroopa rohelise kokkuleppe ja Euroopa kliimamääruse³² keskkonnamäärustega ning põhimõttega „ei kahjusta oluliselt“³³.

²⁸ https://consultations.caa.co.uk/corporate-communications/atol-reform-request-for-further-information/user_uploads/atol-reform-request-for-further-information--cap2496-.pdf

²⁹ BEUC, VZV ja DECO vastused avaliku konsultatsiooni 1. küsimusele.

³⁰ Euroopa Tarbijaliitude Ameti (BEUC) seisukoht, lk 11, https://www.beuc.eu/sites/default/files/publications/beuc-x-2021-115_package_travel_directive_beuc_s_views_on_how_to_regain_consumer_trust_in_the_tourism_sector.pdf

³¹ Tuleb siiski märkida, et reisiteenuste suurt hinnaelastsust silmas pidades ei saa täielikult välistada teatavat mõju väikese eelarvega reisijatele suunatud müügile. Vt ka 8. lisa.

³² Määrus (EL) 2021/1119.

Kavandatud poliitilistel muudatustel on eeldatavasti neutraalne mõju põhimõttele „vaikimisi digitaalne“. Mis puudutab sotsiaalset mõju, siis mis tahes mõju tarbijakaitsele, tarbijate usaldusele ja tulujaotusele sisaldub majanduslikus mõjus reisijatele ja ettevõtjatele.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Direktiivi läbivaatamine tooks kasu nii reisijatele kui ka reisiettevõtjatele. Samuti põhjustaks see ettevõtjatele mõningaid kulusid, mis võidakse üle kanda reisijatele. Siiski eeldatakse, et see vähendab ka ettevõtjate koormust, eelkõige suurema õigusselguse ja lihtsustamise tõttu. Lisaks on mõned liikmesriigid juba vastu võtnud mitu meetet, mis võivad kaasa tuua mõõduka kulude suurenemise. Sellest tulenevalt ei tekiks nendes liikmesriikides ettevõtjatele lisakulusid.

Mis puutub haldusasutuste koormuse vähendamisse, siis eeldatakse, et suurem õigusselgus ja lihtsustatud õigusraamistik parandavad nõuete täitmist ja muudavad nende täitmise tagamise tõhusamaks. Lisaks saavad liikmesriigid kindlaks teha parimad tavad, vaadeldes teisi liikmesriike, kes on juba rakendanud eelistatud variandi raames vabatahtlikuna esitatud meetmeid.

Hinnangu kohaselt olid ELis 2019. aastal korraldajatest ligikaudu 99 % VKEd. 96 % avalikus konsultatsioonis osalenud ettevõtjatest on VKEd, neist enamik on mikroettevõtjad. Arvestades VKEde ja mikroettevõtjate tugevat esindatust sektoris, on piiratud mõjus kõigi ettevõtjate kuludele kajastatud ka VKEde ja mikroettevõtjate olukord. Samamoodi kui suuremad ettevõtjad, saavad VKEd ja mikroettevõtjad kasu teatavatest meetmetest, näiteks uuest ettevõtjatevahelise tagasimakse õigusest ja võimalusest pakkuda reisijatele tagasimaksete asemel vautšereid. Seetõttu ei oleks põhjendatud teha erandit mikroettevõtjatele või pakkuda välja üleminekuperioode. Komisjon võttis direktiivi läbivaatamisel kaalutavate meetmete kavandamisel arvesse mikroettevõtjate seisukohti ja eripärasid.

Veebikanalite kasutamine pakettreisilepingute sõlmimiseks on viimastel aastatel kasvanud. Eelmise pakettreiside direktiivi läbivaatamisel 2015. aastal võeti juba seda suundumust arvesse. Kuigi teatavad sätted, nt seotud reisikorraldusteenuseid ja nende võimalikke muudatusi käsitlevad sätted, võivad olla asjakohased veebimüügi puhul, ei tohiks hinnatavad poliitikameetmed digiüleminekule märkimisväärset mõju avaldada. Sellest tulenevalt on direktiivi kavandataval läbivaatamisel eeldatavasti põhimõtte „vaikimisi digitaalne“ kohaldamisele neutraalne mõju.

- **Põhiõigused**

Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga kaitstakse mitmesuguseid õigusi tarbijaõiguse ja siseturu valdkonnas.

Kavandataval direktiivil ei ole negatiivset mõju ning see ei piira ühtegi põhiõigust. Siseturu toimimise parandamise positiivne mõju pakettreiside sektoris võimaldab tõenäoliselt rohkematel ELi kodanikel oma õigusi selgematel tingimustel kasutada. Lisaks peaks

³³ „ei kahjusta oluliselt“ – kui see on asjakohane, sellise majandustegevuse mittetoetamine või teostamata jätmine, mis määruse (EL) 2020/852 artikli 17 tähenduses oluliselt kahjustab keskkonnamärgi saavutamist.

läbivaadatud pakettreiside direktiiv hõlbustama kodanike vaba liikumist nii ELi sees kui ka väljaspool – seda lihtsamate ja selgemate pakettreisiteenustega seotud õigusaktide kaudu ning reisijate tugevamate õiguste kaudu seoses tagasimaksetega korraldaja maksejõuetuse korral või mõnel erakorralisel kriisiperioodil. Kavandatud lihtsustustel ja reisijate paremal teavitamisel on eeldatavasti positiivne mõju ka puuetega inimestele.

Kuigi kavandatud läbivaatamine võib suurendada mõne ettevõtja tehingukulusid, siis mõned kulud ka vähenevad, sest läbivaatamine tähendab lihtsustamist ja suuremat õiguskindlust. Eeldatakse, et edasine ühtlustamine loob võrdsemad tingimused ja hõlbustab seega ELis pakettreiside valdkonnas piiriülese kaubanduse ja/või teenuste arengut.

Üldiselt püütakse kavandatavas direktiivis sisalduvate poliitikameetmete kombinatsiooniga saavutada pakettreiside sektoris tasakaalu tarbijaõiguste ja ettevõtlusõiguse vahel.

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanek ei nõua Euroopa Liidu eelarvest täiendavaid vahendeid.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Liikmesriigid peavad direktiivi siseriiklikku õigusesse üle võtma 18 kuu jooksul alates selle jõustumisest ja teatama komisjonile riiklikest ülevõtmismeeetmetest THEMISE kaudu. Komisjon on valmis pakkuma liikmesriikidele direktiivi rakendamiseks tehnilist tuge.

Komisjon vaatab direktiivi rakendamise läbi viis aastat pärast selle jõustumist ja esitab vajaduse korral seadusandlike muudatuste ettepanekud. Komisjon jälgib algatuse eesmärkide saavutamisel tehtavaid edusamme, jälgides mitmeid põhinäitajaid (loetletud mõjuhinnangus). Järelevalveraamistikku kohandatakse vastavalt lõplikele õiguslikele ja rakendusnõuetele.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Käesoleva ettepaneku artikliga 1 muudetakse direktiivi (EL) 2015/2302 järgmiselt.

Artikli 3 punkt 2 – pakettreis. Pakettreisi määratlust kohandatakse nii, et see kajastaks asjaolu, et kui teenuseid ostetakse eraldi ettevõtjatelt seotud internetipõhiste broneerimistoimingute kaudu, käsitatakse neid pakettreisina, kui reisija isikuandmed edastatakse ühelt ettevõtjalt teisele ettevõtjale. Lühikese aja jooksul ühes müügikohas tehtud eri liiki reisiteenuste broneeringuid samaks reisiks või puhkuseks käsitatakse pakettreisina, samamoodi nagu ühes müügikohas tehtud eri liiki reisiteenuste broneeringuid sama reisi või puhkuse jaoks siis, kui teenused valitakse välja enne seda, kui reisija sõlmib esimese lepingu. Sellega välditakse praegust olukorda, kus pakettreisi ja artikli 3 punkti 5 alapunktis a esitatud seotud reisikorraldusteenuste määratlused kattuvad. Seetõttu jäetakse artikli 3 punkti 5 alapunkt a välja. Läbivaadatud direktiivis selgitatakse ka, et ühe või mitme transpordi, majutuse või autorendiga seotud teenuseliigi kombineerimine ühe või mitme muu turismiteenusega, mis ei moodusta rohkem kui 25 % kombinatsiooni väärtusest ja mis ei kujuta endast kombinatsiooni olulist tunnust ning mida ei reklaamita sellisena, ei kujuta endast paketti. Viide 25 %-le on võetud kehtiva direktiivi põhjendusest 18 ja sellega asendatakse väljend „oluline osa“.

Artikli 3 punkt 5 – seotud reisikorraldusteenused. Seda määratlust lihtsustatakse ja selgitatakse.

Artikli 5 lõiget 1 muudetakse täpsustamaks, et lisaks tühistamisõigusele lõpetamistasu eest muudetakse kohustuslikuks teave reisija õiguse kohta lõpetada pakettreisileping vältimatute ja erakorraliste asjaolude tõttu.

Uus artikkel 5a – maksed. Lisatakse uus artikkel maksete kohta. Selles artiklis sätestatakse, et põhimõtteliselt ei tohi sissemaksed ületada 25 % pakettreisi hinnast ning et ülejäänud summa tasumist ei või nõuda varem kui 28 päeva enne pakettreisi algust. Siiski võib nõuda suuremaid sissemakseid, kui see on vajalik pakettreisi korralduse ja toimimise tagamiseks. Artiklit 5a ei kohaldata selliste pakettreiside suhtes, mis on broneeritud vähem kui 28 päeva enne pakettreisi algust, ega pakettreisi kinkimise korral.

Artikli 7 lõige 2 – pakettreisilepingu sisu ja enne pakettreisi algust esitatavad dokumendid. Lepingus tuleb nüüd täpsustada, et tagasimaksete eest vastutab korraldaja ja reisijad võivad kooskõlas õigusnormidega võtta korraldajaga ühendust vahendaja kaudu. Lisatakse, et pakettreisilepingule tuleks lisada direktiivi I lisas esitatud asjakohane teabevorm, et see oleks reisijatele pärast lepingueelset etappi kergesti kättesaadav.

Artikli 12 lõige 2 – pakettreisilepingu lõpetamine ja lepingust taganemise õigus enne pakettreisi algust. Selle lõike uus sõnastus, mis käsitleb lepingu lõpetamist vältimatute ja erakorraliste asjaolude tõttu, sisaldab täiendavaid täpsustusi tühistamisõiguse selgitamiseks. Uues sõnastuses selgitatakse, et seda õigust kohaldatakse selliste vältimatute ja erakorraliste asjaolude korral, mis ilmnevad reisi sihtkohas või selle vahetus läheduses, reisija elukohas või väljumiskohas või mõjutavad reisi sihtkohta, ning mis kõikidel juhtudel mõjutavad oluliselt pakettreisi teenuste osutamist. Uues sõnastuses täpsustatakse ka, et lepingu võib lõpetada, kui võib põhjendatult eeldada, et vältimatud ja erakorralised asjaolud mõjutavad oluliselt pakettreisilepingu täitmist.

Uus artikli 12 lõige 3a. Lisatakse uus lõige selgitamaks, et ametiasutuste väljastatud ametlikud reisihoiatused või tõsised piirangud reisi sihtkohas või pärast sealt tagasipöördumist on olulised elemendid selle hindamisel, kas on ilmnenud vältimatud ja erakorralised asjaolud ning kas need mõjutavad märkimisväärselt pakettreisi teenuste osutamist.

Artikli 12 lõige 4. Seda lõiget muudetakse täpsustamaks, et korraldaja on kohustatud tegema reisijale tagasimaksed lepingu lõpetamise korral artikli 12 lõike 2 või artikli 12 lõike 3 alusel, olenemata sellest, kas reisija on tagasimaksed eraldi nõudnud. Lisaks on uues lõigus sätestatud, et kui liikmesriigid kehtestavad või säilitavad mehhanismid, mille eesmärk on tagada, et reisijatele tehakse artikli 12 lõike 4 kohased tagasimaksed, peavad nad asjakohastest sätetest teavitama komisjoni ja teiste liikmesriikide keskseid kontaktpunkte. Selliste mehhanismide kaasrahastamine liikmesriikide poolt on võimalik üksnes erandlikel ja nõuetekohaselt põhjendatud asjaoludel ning tingimusel, et see on liidu riigiabi eeskirjade kohaselt heaks kiidetud.

Uus artikkel 12a – vautšerid. Lisatakse uus artikkel vautšerite kohta. Selles täpsustatakse, et kui leping lõpetatakse, võivad korraldajad anda reisijatele raha tagasimaksmise asemel vautšereid, kuid enne kui reisija vautšeri vastu võtab, tuleb teda teavitada, et ta ei ole kohustatud seda vastu võtma. Sellised vautšerid peaksid kehtima 12 kuud ja nende kestust võib mõlema poole nõusolekul üks kord pikendada. Nende väärtus peab olema vähemalt

võrdne tagasimakse summaga. Need peavad olema ülekantavad ja maksejõuetuse korral kaitstud.

Artikli 17 kavandatud uue teksti eesmärk on muuta maksejõuetuskaitse ELis tõhusamaks ja ühtsemaks, lisades selgitusi ja täpsustusi, millest mõned tulenevad direktiivi (EL) 2015/2302 põhjendustest. Mõned artikli 17 lõiked jäävad muutmata.

Artikli 17 lõige 1 – maksejõuetusevastase kaitse tõhusus ja ulatus. Artikli 17 lõike 1 esimeses lõigus on selgitatud, et ka tagasimaksenõuded ja vautšerid on maksejõuetuse korral kaitstud.

Artikli 17 lõiget 2 muudetakse, et võtta arvesse, et tagatis peaks olema piisav tagasimaksete ja kodumaale tagasitoimetamise kulude katmiseks juhtudel, kui maksejõuetus tekib ajal, mil korraldaja on saanud majandusaasta lõikes suurimad summad, ning et tagatise puhul tuleks arvesse võtta muutusi pakettreiside müüginahus ja seda, kui suurt kodumaale tagasitoimetamise vajadust on vaja eeldatavat mahtu arvestades katta.

Artikli 17 lõige 3. Lõikes täpsustatakse, et liikmesriigid teostavad järelevalvet korraldajate maksejõuetuskaitse korra üle, jälgivad maksejõuetuskaitse pakkumise turgu ning võivad nõuda kaitse teist tasandit, näiteks tugifondi. Selliste nõudmiste kaasaostamine liikmesriikide poolt on võimalik üksnes erandlikel ja nõuetekohaselt põhjendatud asjaoludel ning tingimusel, et see on liidu riigiabi eeskirjade kohaselt heaks kiidetud.

Artikli 17 lõige 6. Selle lõike uus sõnastus sisaldab lisaks üldkriteeriumile „põhjendamatult viivitamata“ täpsemat tagasimaksetähtaega juhul, kui pakettreis tühistatakse maksejõuetuse tõttu. See ajavahemik kestab kolm kuud alates sellest, kui reisija on esitanud taotluse läbivaatamiseks vajalikud dokumendid.

Uus artikli 17 lõige 7. Lisatakse uus lõige 6, mis võimaldab liikmesriikidel kohustada vahendajaid soetama maksejõuetuskaitse, kui see on reisijate riskipositsiooni tõttu õigustatud, kajastades direktiivi (EL) 2015/2302 põhjenduse 41 sõnastust.

Artikli 18 lõige 2 – maksejõuetusevastase kaitse vastastikune tunnustamine ja halduskoostöö. Seda lõiget muudetakse selgitamaks, et liikmesriikide kesksed kontaktpunktid peaksid vahetama teavet ka maksejõuetuskaitse ja sellega seotud küsimuste kohta, sealhulgas lõpetatud pakettreisilepingute tagasimaksete kohta.

Artikkel 19 – maksejõuetusevastane kaitse ja teavitamismõisted seotud reisikorraldusteenuste puhul. Artiklit muudetakse, et kajastada seotud reisikorraldusteenuste mõiste lihtsustamist.

Artikkel 22 – korraldajate õigus heastamisele ja tagasimaksetele. Lisatakse uus lõige, milles täpsustatakse, et kui teenuseosutajad tühistavad pakettreisi osaks oleva teenuse või jätavad selle osutamata, on nad kohustatud asjaomase teenuse eest saadud maksed korraldajale seitsme päeva jooksul tagasi maksma.

Direktiivi (EL) 2015/2302 I lisa asendatakse, et anda reisijatele selgemat teavet nende õiguste kohta.

Direktiivi (EL) 2015/2302 II lisa asendatakse, et võtta arvesse seotud reisikorraldusteenuste mõiste lihtsustamist ja parandada selle mõiste rakendamist.

Ettepaneku artiklis 2 on sätestatud, et viis aastat pärast jõustumist peab komisjon esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule käesoleva direktiivi kohaldamise kohta aruande, milles

on arvesse võetud mõju VKEdele. Ettepaneku artiklis 3 on sätestatud, et liikmesriigid peavad muutmisdirektiivi üle võtma 18 kuu jooksul alates selle jõustumisest. Muutmiseks vastuvõetav direktiiv jõustuks kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*. Liikmesriigid oleksid kohustatud direktiivi kohaldama kuus kuud pärast selle ülevõtmise kuupäeva.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,

millega muudetakse direktiivi (EL) 2015/2302, et tõhustada reisijate kaitset ning lihtsustada ja selgitada direktiivi teatavaid aspekte

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,
võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,
võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,
olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,
võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,
võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust²,
toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt
ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2015/2302³ ajakohastati pakettreiside õigusraamistikku, võttes arvesse turu ja tehnoloogia arengut. Direktiivi eesmärk oli hõlmata tekkinud uusi reisiteenuste broneerimise viise, sealhulgas reisija soovi kohaselt kombineeritud reisiteenuseid, mida nõukogu direktiiv 90/314/EMÜ⁴ ei hõlmanud või mis jäid õiguslikult halli alasse, ning sellega tugevdati reisijate õigusi mitmes aspektis. Samal ajal sooviti sellega tagada õiglasem konkurents pakettreisiturul tegutsevate eri liiki reisiettevõtjate vahel.
- (2) Nende eesmärkide saavutamiseks laiendati direktiiviga (EL) 2015/2302 mõiste „pakettreis“ määratlust võrreldes direktiiviga 90/314/EMÜ. Direktiiviga (EL) 2015/2302 täpsustati reisijate olemasolevaid õigusi ja kehtestati uusi õigusi, näiteks reisijate õigus vältimatute ja erakorraliste asjaolude korral lõpetada pakettreisileping teatavatel tingimustel ilma lõpetamistasuta. Lisaks loodi direktiiviga (EL) 2015/2302 uus mõiste „seotud reisikorraldusteenus“, mis hõlmab ühes müügikohas tehtud

¹ ELT C , , lk . .

² ELT C , , lk . .

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/2302, mis käsitleb pakettreise ja seotud reisikorraldusteenuseid ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/83/EL ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 90/314/EMÜ (ELT L 326, 11.12.2015, lk 1).

⁴ Nõukogu 13. juuni 1990. aasta direktiiv 90/314/EMÜ reisipakettide, puhkusepakettide ja ekskursioonipakettide kohta (EÜT L 158, 23.6.1990, lk 59).

broneeringut ja teistes müügikohtades tehtud broneeringuid, mida ettevõtja „hõlbustab sihipäraselt“. Seotud reisikorraldusteenuseid käsitletakse suures osas eraldiseisvate teenustena, kuid seotud reisikorraldusteenuse hankimist hõlbustava ettevõtja saadud makseid tuleb kaitsta sellise ettevõtja maksejõuetuse eest. Direktiivi (EL) 2015/2302 eesmärk oli tagada läbipaistvus, kohustades ettevõtjaid andma kõnealuse direktiivi I ja II lisas esitatud standardvormide abil reisijatele teavet neile pakutava reisitoote laadi ja sellega seotud õiguste kohta.

- (3) Kuigi direktiiv (EL) 2015/2302 on üldiselt hästi toiminud, on alates selle kohaldamise algusest 1. juulil 2018 tekkinud mitu probleemi. COVID-19 pandeemia ja sellega seoses võetud valitsuse meetmed mõjutasid märkimisväärselt nii reisitööstust kui ka reisijaid, tõid esile teatavad puudused valitsevates ärimudelites ning näitasid, et direktiivi konkreetseid sätteid võiks muuta selgemaks.
- (4) Seepärast on vaja kõrvaldada kehtivates õigusnormides kindlaks tehtud lüngad ning selgitada ja lihtsustada teatavaid mõisteid ja sätteid; see suurendaks direktiivi (EL) 2015/2302 tõhusust reisijate ja reisi-ettevõtjate, sealhulgas paljude mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate huvides.
- (5) Kuigi pakettreisi mõiste määratlust peetakse üldiselt tõhusaks, tuleks selgitada ja lihtsustada seotud reisikorraldusteenuste mõiste määratlust ja neid puudutavaid reegleid ning nende erinevust pakettreisidest. Selline määratluste ja mõistete „pakettreis“ ja „seotud reisikorraldusteenus“ selgitamine ja lihtsustamine peaks suurendama õiguskindlust kõigi poolte jaoks ning muutma samal ajal reisijate kaitse tõhusamaks ja tagama ettevõtjatele võrdsed tingimused. Ühtlasi tuleks vähendada teabevormide arvu, mida ettevõtjad peavad kasutama reisijate teavitamiseks nende õigustest.
- (6) Pakettreisi määratluse aluseks peaks jääma põhimõte, et sama reisi või puhkuse jaoks broneeritud reisiteenuste vahel on tihe seos. Selleks et tagada, et pakettreiside ja seotud reisikorraldusteenuste määratlused ei kattu, ning kõrvaldada raskused pakettreiside ja seotud reisikorraldusteenuste eristamisel, tuleks seda, kui ühes müügikohas broneeritakse samaks reisiks või puhkuseks eri liiki reisiteenuseid ja need reisiteenused on välja valitud enne, kui reisija sõlmib esimese lepingu, käsitada pakettreisina samamoodi nagu ühes müügikohas lühikese aja jooksul broneeritud reisiteenuseid. Mõlemal juhul on reisiteenuste broneeringute vahel tihe seos. Seetõttu peaks mõiste „pakettreis“ hõlmama mõlemat olukorda, samas kui seotud reisikorraldusteenuse määratlusest tuleks välja jätta broneeringud, mis tehakse müügikoha ühekordsel külastamisel või sellega ühenduse võtmisel.
- (7) Ühes müügikohas lühikese aja jooksul tehtud broneeringute puhul on asjakohane asendada üsna ebamäärane kriteerium „ühekordne külastamine või ühenduse võtmine“. Seepärast tuleks kolme tunni jooksul tehtud eri liiki reisiteenuste broneerimist sama puhkusereisi jaoks käsitada alati pakettreisina. Sama tuleks kohaldada juhul, kui ettevõtja kutsub enne esimese broneeringu tegemist reisijat broneerima pärast esimese broneeringu tegemist sama reisi või puhkuse jaoks lisateenuseid ning kui järgnevad broneeringud tehakse 24 tunni jooksul pärast esimese lepingu sõlmimist.
- (8) Direktiivi (EL) 2015/2302 artikli 3 punkti 2 alapunkti b alapunktis v sätestatud seotud internetipõhiste broneerimistoimingute kaudu koostatud pakettreisi määratlus, mille kohaselt tuleb reisija nimi, makse tegemiseks vajalikud andmed ja e-posti aadress edastada ühelt ettevõtjalt teisele ettevõtjale, on osutunud liiga kitsaks. Seepärast on asjakohane käsitada pakettreisina eri liiki reisiteenuste broneeringuid sama reisi või

puhkuse jaoks, kui esimese lepingu pooleks olev ettevõtja edastab teise või järgmise lepingu pooleks olevale ettevõtjale kas reisija nime, makse tegemiseks vajalikud andmed, e-posti aadressi või mis tahes muud reisija isikuandmed. Selline isikuandmete edastamine viitab tihedale seosele broneeringute/lepingute vahel, nii et 24 tunni kriteerium teise broneeringu puhul ei ole hädavajalik ja tuleks välja jätta.

- (9) Mõiste „seotud reisikorraldusteenus“ peaks hõlmama olukordi, kus ettevõtja, kes on esimese lepingu pool ja saab reisijalt või reisija nimel makseid, kutsub teda üles broneerima sama reisi või puhkuse jaoks täiendavaid reisiteenuseid. Sellega seoses peaks ettevõtja, kes on esimese lepingu pool, hankima endale maksejõuetuskaitse. Selleks et reisijad saaksid täielikult kasu maksejõuetuskaitse reeglitest ja et ettevõtjad teaksid, et see kohustus nende suhtes kehtib, on asjakohane, et seotud reisikorraldusteenuseid käsitlevatel teabevormidel soovitataks reisijatel salvestada kutse ja täiendav broneering, näiteks kuvatõmmiste abil, ning teavitada ettevõtjat, kellega on sõlmitud esimene leping, et sama reisi või puhkuse jaoks on sõlmitud leping täiendava reisiteenuse kohta 24 tunni jooksul pärast ettevõtjalt kutse saamist. Ettevõtja peaks olema kohustatud pakkuma reisijatele võimaluse sellise teabe registreerimiseks, näiteks e-posti aadressi või veebisaidi kaudu, ning kinnitama sellise teabe kättesaamist.
- (10) Selliste pakettreiside puhul, kus näiteks majutus on kombineeritud muude turismiteenustega, kuid mis ei sisalda reisijatevedu, tuleks artikli 3 punkti 1 alapunktis d osutatud turismiteenuste suhtes kohaldatav üldkriteerium „oluline osa“ kombinatsiooni väärtusest asendada konkreetsema kriteeriumiga „vähemalt 25 %“, et suurendada õiguskindlust.
- (11) Eelkõige COVID-19 pandeemia ajal nägime, et valitsev ettemaksete äritava, ettevõtjatevahelisi tagasimakseid käsitlevate reeglite puudumine teenuseosutajate poolt tühistatud või osutamata jäetud teenuste eest pakettreiside korraldajatele, vautšereid käsitlevate reeglite puudumine ning ebakindlus küsimuses, kas tagasimaksenõuded ja tühistatud pakettreiside vautšerid on maksejõuetuse korral kaitstud, võivad tekitada reisijatele raskusi seoses tagasimaksetega, eelkõige juhul, kui vältimatud ja erakorralised asjaolud põhjustavad arvukaid tühistamisi ja mõjutavad paljusid reisisihtkohti. Seetõttu tuleks sätestada, et reisijate maksed on kogu aeg tõhusalt kaitstud, sealhulgas kriisiolukorras. Lisaks tuleks tagada, et riiklikud maksejõuetuskaitse süsteemid oleksid vastupidavad ja pakuksid ühtsemat kaitset.
- (12) On teatavaid riske, mis on omased äritavale, mis seisneb ettemaksete nõudmises, eelkõige olukordades, kus korraldajad on kohustatud lühikese aja jooksul maksma reisijatele tühistatud reisi eest tagasi märkimisväärsed summad. Seepärast tuleks sätestada, et sissemaksed, st maksed, mille reisijad peavad tegema broneerimise ajal või varsti pärast seda, ei tohiks olla suuremad kui 25 % pakettreisi koguhinnast ning et korraldajatel, või kui see on asjakohane, vahendajatel ei tohiks olla võimalik nõuda ülejäänud summa maksmist varem kui 28 päeva enne pakettreisi algust. Samal ajal peaks korraldajatel ja vajaduse korral vahendajatel olema võimalik nõuda suuremaid sissemakseid, kui see on vajalik pakettreisi korralduse ja nõuetekohase toimimise tagamiseks. Korraldajate nõutavaid sissemakseid võib põhjendada ettemaksetega teenuseosutajatele, seda ka juhul, kui nad kuuluvad korraldajaga samasse kontserni, või vajadusega katta korraldaja broneerimise ajal või vahetult pärast seda tekkivad kulud, mis on otseselt seotud pakettreisi korraldamise ja toimimisega. See võib vajaduse korral hõlmata vahendajate nõutavaid komisjonitasusid.

- (13) Sissemakse suuruse jaoks ei tohiks iga pakettreisi puhul vaja minna erinevaid arvutusi, vaid selle võib kehtestada pakettide rühmade jaoks, millel on sissemakse vajalikkuse osas sarnased omadused. Korraldajad ja vajaduse korral vahendajad peaksid jätkuvalt olema kohustatud teavitama enne lepingu sõlmimist reisijaid nõutavatest sissemaksetest.
- (14) Kuna ettemaksete piiramine ei ole kooskõlas direktiivi (EL) 2015/2302 artikli 3 punkti 5 alapunkti b alapunktis iv osutatud pakettreisi kinkimise ja vähem kui 28 päeva enne pakettreisi algust broneeritud pakettreiside mõistega, tuleks need kaht liiki pakettreisid vabastada käesoleva direktiiviga kehtestatud ettemaksete piirangust.
- (15) Kui pakettreis sisaldab reisiteenus tühistatakse või seda ei osutata ja kui vastavale teenuseosutajale on tehtud ettemakseid, peaks korraldajatel olema õigus tehtud maksete tagasimaksmisele teenuseosutajate poolt seitsme päeva jooksul. See tagasimakseõigus peaks võimaldama korraldajatel täita oma kohustust raha reisijatele 14 päeva jooksul tagasi maksta juhul, kui ka pakettreisileping tervikuna lõpetatakse. Kui reisiteenus osutaja tühistab pakettreisi lepingus sisalduva teenuse või ei osuta seda, kuid pakettreisileping jääb kehtima, peaks õigus saada tagasimakse seitsme päeva jooksul võimaldama korraldajatel leida alternatiivsed lahendused.
- (16) Teatavatel juhtudel võivad reisijatele mõeldud vabatahtlikud vautšerid olla kasulik alternatiiv tagasimaksetele. Vautšerid võivad anda korraldajatele suurema paindlikkuse, eelkõige juhul, kui nad peavad tegema lühikese aja jooksul palju tagasimakseid. Samal ajal võivad vautšerid olla vastuvõetavad reisijatele, kellel ei ole vaja saada raha kohe tagasi, kui on olemas konkreetsete õiguslike tagatised. Seepärast tuleks vautšerite kohta kehtestada selged reeglid, millega antakse sellised tagatised. Nende tagatiste hulka peaks kuuluma läbipaistvus vautšerite vabatahtliku olemuse ja põhiomaduste kohta, samuti reisijate õiguste kohta seoses vautšeritega, näiteks asjaolu, et need on kaitstud korraldaja maksejõuetuse eest ja reisijatel on õigus automaatselt tagasimaksele, kui vautšerit ei lunastata selle kehtivusajal. Korraldajad võivad muuta vautšerid atraktiivsemaks, näiteks suurendades vautšeri summat võrreldes summaga, mis reisijal on õigus tagasi saada. Sellistel juhtudel peaks maksejõuetuskaitse piirduma reisijalt saadud maksete summaga.
- (17) Liikmesriigid võivad otsustada ette näha mehhanismid, mis tagavad reisijatele tagasimaksed vastavalt õiguslikele nõuetele juhtudel, kui pakettreisid tühistatakse vältimatute ja erakorraliste asjaolude tõttu ning korraldajad ei suuda oma tagasimaksekohustusi täita. Läbipaistvuse suurendamiseks peaksid liikmesriigid, kes selliseid mehhanisme kehtestavad või säilitavad, olema kohustatud komisjoni ja teiste liikmesriikide keskseid kontaktpunkte nendest mehhanismidest teavitama. Selliseid mehhanisme rahastatakse tavaliselt üksnes korraldajate osamaksetest. Liikmesriigid võivad neid mehhanisme kaasrahastada ainult erandlikel asjaoludel ning nende kasutuselevõtmine ei piira riigiabi käsitlevate liidu sätete kohaldamist.
- (18) On palju mõeldavaid olukordi, mis võivad kaasa tuua pakettreisilepingu lõpetamise oluliselt pakettreisi teostamist mõjutavate vältimatute ja erakorraliste asjaolude tõttu; seepärast on vajalik juhtumipõhine hindamine, mille puhul võetakse arvesse näiteks selliste asjaolude laadi ja ulatust. Tuleks selgitada, et lepingu lõpetamine on võimalik, kui võib põhjendatult eeldada, et vältimatud ja erakorralised asjaolud mõjutavad märkimisväärselt lepingu täitmist.
- (19) COVID-19 pandeemia ajal tõlgendati „vältimatute ja erakorraliste asjaolude“ tõttu tühistamise õigust erinevalt, sealhulgas seoses reisihoiatuste asjakohasusega. Seetõttu

on asjakohane täpsustada, et lepingu lõpetamise põhjendatuse hindamise seisukohast on olulised reisisihtkohta puudutavad ametlikud reisihoiatused, mille on välja andnud reisija elukoha- või lähteliikmesriigi või sihtriigi ametiasutused. Samuti tuleks selgitada, et pakettreisilepingu lõpetamise põhjendatuse hindamise seisukohast on olulised ka tõsised piirangud reisi sihtkohas või pärast reisilt või puhkuselt naasmist, näiteks karantiininõuded pikaks perioodiks.

- (20) Samuti tuleks selgitada, et 14-päevast tagasimakseperioodi, mis algab lepingu lõpetamisest, kohaldatakse olenemata sellest, kas reisija on tagasimakset eraldi nõudnud.
- (21) Selleks et tagada reisijate tõhus ja ühtne kaitse ning võrdsed tingimused korraldajatele, tuleks ette näha, et korraldajate maksejõuetuse korral kohaldatav kaitse hõlmab korraldaja maksejõuetuse korral kõiki reisijate poolt või nende nimel tehtud makseid, sealhulgas juhtumeid, kus pakettreisiteenuseid ei osutata korraldaja maksejõuetuse tõttu täielikult või osaliselt, ning juhtumeid, kus reisijal oli õigus tagasimaksele või ta oli saanud korraldajalt vautšeri enne selle maksejõuetuks muutumist.
- (22) Et tagada reisijate maksejõuetusevastase kaitse tõhusus igal ajal, tuleks ette näha, et tagatis on piisav tagasimaksete ja kodumaale tagasitoimetamise kulude katmiseks juhtudel, kui maksejõuetus tekib ajal, mil korraldaja on saanud kõige rohkem maksesummasid. Arvesse tuleks võtta kõnealuste summade suurenemist seoses teataval ajavahemikul müüdavate pakettreiside eeldatavast suurema mahuga. Tuleks täpsustada, et liikmesriigid peaksid tegema järelevalvet korraldajate maksejõuetusevastase kaitse üle ning jälgima maksejõuetuskaitse pakkumise turgu. Vajaduse korral peaks liikmesriikidel olema võimalik nõuda kaitse teist tasandit, näiteks tugifondi loomist. See võib olla asjakohane näiteks juhul, kui kindlustuspoliis ei taga nõutavat kaitsetaset. Selliseid tugifonde tuleks üldiselt rahastada üksnes korraldajate osamaksetest. Tuleks täpsustada, et liikmesriigid võivad selliseid meetmeid kaasrahastada üksnes erandlikel asjaoludel, samuti tuleks korrata, et need sätted ei piira liidu riigiabi käsitlevate sätete kohaldamist niivõrd, kuivõrd sellised meetmed hõlmavad riigiabi.
- (23) Seoses maksete tagasimaksmisega korraldaja maksejõuetuse korral tuleks täpsustada tagasimakse tähtaega, viidates kolmele kuule pärast seda, kui reisija on esitanud taotluse läbivaatamiseks vajalikud dokumendid. Samuti on asjakohane kehtestada säte, mille kohaselt võivad liikmesriigid nõuda maksejõuetuskaitse soetamist lisaks korraldajatele ka vahendajatelt.
- (24) Tuleks täpsustada, et kesksed kontaktpunktid vastutavad teabevahetuse eest seoses maksejõuetuskaitsega ja sellega seotud küsimustega, sealhulgas mehhanismide eest, millega tagatakse õigeaegsed tagasimaksed lõpetatud pakettreisilepingute korral.
- (25) On oluline, et reisijad saaksid oma õiguste kohta nõuetekohaselt teavet, mõistaksid neile antavat teavet ja neil oleks juurdepääs sellele teabele, kui nad seda vajavad. Seetõttu tuleks teha teatavaid muudatusi seoses lepingueelse teabe nõuete, pakettreisilepingu sisu ning direktiivi (EL) 2015/2302 I ja II lisas esitatud standardteabevormidega. Näiteks tuleks I lisas esitatud standardteabevormides täpsustada tühistatud pakettreiside tagasimaksete eest vastutav ettevõtja. Võimalusele tühistada pakettreis tühistamistasu eest tuleks lisada õigus lõpetada pakettreisileping vältimatute ja erakorraliste asjaolude tõttu ilma tasu maksmata. Lisaks peaks korraldajatel olema kohustus lisada lepingule standardteabevorm koos asjaomaste ettevõtjate kontaktandmetega, et see oleks reisijatele pärast lepingu sõlmimist kättesaadav.

- (26) Direktiivi (EL) 2015/2302 tuleks seetõttu vastavalt muuta.
- (27) Kuna liikmesriigid ei suuda piisavas ulatuses saavutada käesoleva direktiivi eesmärki, milleks on aidata kaasa siseturu nõuetekohasele toimimisele seoses pakettreisidega ning kõrge ja võimalikult ühtse tasemega tarbijakaitse tagamisele kõnealuses valdkonnas, küll aga saab eesmärgi ulatuse ja mõju tõttu seda paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (28) Käesolevas direktiivis austatakse põhiõigusi ja järgitakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid. Eelkõige austatakse käesolevas direktiivis harta artiklis 16 sätestatud ettevõtlusvabadust, tagades samal ajal tarbijakaitse kõrge taseme liidus kooskõlas harta artikliga 38.
- (29) Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva direktiivi kohaldamise kohta viie aasta jooksul alates selle jõustumisest. Kuigi käesoleva direktiivi mõju reisiettevõtjatele, sealhulgas mikro-, väikestele ja keskmise suurusega korraldajatele on hoolikalt hinnatud, on asjakohane võtta aruandes arvesse selle kohaldamise mõju mikro-, väikestele ja keskmise suurusega korraldajatele. Vajaduse korral esitatakse koos aruandega seadusandlikud ettepanekud,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Direktiivi (EL) 2015/2302 muutmine

Direktiivi (EL) 2015/2302 muudetakse järgmiselt.

- (1) Artikkel 1 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesoleva direktiivi eesmärk on aidata kaasa siseturu nõuetekohasele toimimisele ning kõrgetasemelise ja võimalikult ühtlase tarbijakaitse saavutamisele, ühtlustades liikmesriikide õigus- ja haldusnormide teatavaid aspekte, mis puudutavad reisijate ja ettevõtjate vahel sõlmitud pakettreisilepinguid ja seotud reisikorraldusteenuste lepinguid, ning teatavaid aspekte seoses pakettreiside korraldajate ja teenuseosutajate vaheliste lepingutega.“

- (2) Artikli 2 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1 Käesolevat direktiivi kohaldatakse pakettreiside suhtes, mida ettevõtjad pakuvad müügiks või müüvad reisijatele ja seotud reisikorraldusteenuste suhtes, mille hankimist ettevõtjad reisijatele hõlbustavad.

Seda kohaldatakse ka artikli 3 punktis 8 määratletud korraldaja õiguse suhtes saada reisiteenuse osutajatelt tagasimakse reisipaketi osaks oleva teenuse tühistamise või osutamata jätmise korral.“

- (3) Artiklit 3 muudetakse järgmiselt:

- a) punkt 2 asendatakse järgmisega:

„(2) „pakettreis“ – vähemalt kahe erineva punktis 1 määratletud reisiteenuse kombinatsioon samaks reisiks või puhkuseks juhul, kui

- (a) kõnealused teenused kombineerib üks ettevõtja, sealhulgas reisija soovil või vastavalt reisija valikule enne ühe lepingu sõlmimist kõikide teenuste kohta, või
- (b) olenemata sellest, kas üksikute reisiteenuste osutajatega on sõlmitud eraldi lepingud, ning
 - i) need teenused ostetakse ühest müügikohast ja
 - need on valitud enne, kui reisija nõustub maksuma, või
 - muud liiki reisiteenused broneeritakse kolme tunni jooksul pärast seda, kui reisija nõustus maksuma esimese reisiteenuse eest, või
 - muud liiki reisiteenused broneeritakse 24 tunni jooksul pärast seda, kui reisija nõustus maksuma esimese reisiteenuse eest, tingimusel, et enne seda, kui reisija nõustus esimese reisiteenuse eest maksuma, kutsus ettevõtja reisijat üles seejärel broneerima ühe või mitu täiendavat liiki reisiteenust, või
 - ii) teenuseid pakutakse, müüakse või nende eest makstakse kogu- või summaarhinna alusel, sõltumata mis tahes eraldi arvete esitamisest, või
 - iii) neid reklaamitakse või müüakse „pakettreisi“ või sarnase mõiste all, või
 - iv) need kombineeritakse pärast seda, kui on sõlmitud leping, mille alusel annab ettevõtja reisijale õiguse valida teenused reisiteenuste eri liikide seast, või
 - v) need ostetakse eraldi ettevõtjalt seotud internetipõhiste broneerimistoimingute kaudu, kui ettevõtja, kellega on sõlmitud esimene leping, annab reisija nime, makse tegemiseks vajalikud andmed, e-posti aadressi või reisija muud isikuandmed edasi teisele ettevõtjale või teistele ettevõtjatele.

Reisiteenuste kombinatsiooni, mille korral ei ole kombineeritud rohkem kui üht punkti 1 alapunktis a, b või c osutatud reisiteenust punkti 1 alapunktis d osutatud ühe või mitme turismiteenusega, ei käsitata pakettreisina, kui viimati nimetatud teenused:

- a) ei moodusta vähemalt 25 % kombinatsiooni väärtusest ning kui neid ei reklaamita kombinatsiooni olulise tunnuseks või kui need ei ole muul viisil kombinatsiooni oluliseks tunnuseks, või
 - b) need valitakse ja ostetakse alles pärast punkti 1 alapunktis a, b või c osutatud reisiteenuse osutamise algust;“.
- b) punkt 5 asendatakse järgmisega:
- „5) „seotud reisikorraldusteenused“ – eri liiki reisiteenuste kombinatsioon, mis ei kuulu punktis 2 esitatud pakettreisi määratluse alla, kui ettevõtja, kes on reisiteenuse osutamise lepingu pool ja saab reisijalt või tema nimel makseid, kutsus reisijat üles broneerima sama reisi või puhkuse jaoks täiendavaid reisiteenuseid teiselt ettevõtjalt ning kui täiendava reisiteenuse

osutamise leping sõlmitakse hiljemalt 24 tundi pärast esimese lepingu broneeringu kinnitamist.

4) Artikli 5 lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

a) punkt d asendatakse järgmisega:

„d) maksmise kord, sealhulgas sissemaksena tasutav mis tahes rahasumma või protsent hinnast ja lõppmaksu tegemise ajakava kooskõlas artikliga 5a, või muude rahaliste tagatiste olemasolu, mida reisija peab maksma või esitama;“;

b) punkt g asendatakse järgmisega:

„teave selle kohta, et reisija võib lõpetada lepingu enne pakettreiside algust igal ajal, makstes artikli 12 lõike 1 kohaselt arvatud asjakohase lõpetamistasu, või kui see on kohaldatav, korraldaja poolt nõutavad standardsed lõpetamistasud, ning et reisija võib lõpetada pakettreisilepingu ilma lõpetamistasu maksmata artikli 12 lõikes 2 täpsustatud vältimatute ja erakorraliste asjaolude tõttu;“.

5) Lisatakse artikkel 5a:

„Artikkel 5a

Maksed

Liikmesriigid tagavad, et välja arvatud artikli 3 punkti 2 alapunkti b alapunktis iv määratletud pakettreiside puhul ja vähem kui 28 päeva enne pakettreiside algust broneeritud pakettreiside puhul, ei nõua korraldaja või vajaduse korral vahendaja sissemakseid, mis ületavad 25 % pakettreiside koguhinnast, ega nõua ülejäänud summa tasumist varem kui 28 päeva enne pakettreiside algust. Korraldaja ja vajaduse korral vahendaja võib nõuda suuremaid sissemakseid, kui see on vajalik selleks, et tagada pakettreiside korraldamine ja toimimine. *Sissemaksed võivad hõlmata pakettreiside sisalduvate teenuste osutajatele tehtavaid ettemakseid ning korraldaja või vajaduse korral vahendaja kantud kulusid, eelkõige seoses pakettreiside korraldamise ja toimimisega, niivõrd kui see on vajalik nende kulude katmiseks broneerimise ajal.*“

6) Artiklit 7 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 2 punkt b asendatakse järgmisega:

„b) teave:

- i) selle kohta, et korraldaja vastutab kõigi lepingus sisalduvate reisiteenuste nõuetekohase osutamise eest kooskõlas artikliga 13, lepingu lõpetamisest või muutmisest tulenevate mis tahes tagasimaksete eest ning abi osutamise eest kooskõlas artikliga 16, kui reisija on sattunud raskustesse;
- ii) vajaduse korral selle kohta, et reisija võib võtta korraldajaga ühendust ka vahendaja kaudu.“

b) lisatakse lõige 2a:

„2a. Lepingule lisatakse I lisas esitatud asjakohane teabevorm. Leping sisaldab selget viidet kõnealusele teabelehele.“

7) Artiklit 12 muudetakse järgmiselt:

(a) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2 Olenemata lõikest 1 on reisijal õigus lõpetada pakettreisileping enne pakettreisi algust lõpetamistasu maksmata vältimatute ja erakorraliste asjaolude korral, mis ilmnevad reisi sihtkohas või selle vahetus läheduses, reisija elukohas või väljumiskohas või mõjutavad reisi sihtkohta, kui sellised asjaolud mõjutavad oluliselt pakettreisi teenuste osutamist. Reisija võib lepingu lõpetada, kui võib põhjendatult eeldada, et vältimatud ja erakorralised asjaolud mõjutavad oluliselt pakettreisilepingu täitmist. Kui pakettreisileping lõpetatakse kooskõlas käesoleva lõikega, on reisijal õigus kõikide pakettreisi maksete tagasimaksmisele, kuid mitte täiendavale hüvitisele.“;

(b) lisatakse lõige 3a:

„3a. Kui hinnatakse, kas lepingu lõpetamine lõike 2 ja lõike 3 punkti b kohaselt on põhjendatud, võetakse arvesse lähte- või elukohaliikmesriigi või sihtriigi ametiasutuste ametlikke hoiatusi konkreetse sihtkohta reisimise kohta ja asjaolu, et reisijate suhtes kohaldatakse tõsiseid piiranguid reisi sihtkohas või pärast reisilt või puhkuselt tagasipöördumist elukoha- või lähteliikmesriigis.“

(c) lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4 Korraldaja teeb kõik lõigete 2 ja 3 kohaselt nõutud tagasimaksed või maksab vastavalt lõikele 1 tagasi kõik reisija poolt või nimel pakettreisi eest tehtud maksed, millest on maha arvatud asjaomane ja põhjendatud lõpetamistasu. Korraldaja maksab reisijale sellised tagasimaksed või hüvitised põhjendamatu viivitusega ja igal juhul hiljemalt 14 päeva jooksul pärast pakettreisilepingu lõpetamist, olenemata sellest, kas reisija on tagasimakset eraldi nõudnud.

Kui liikmesriigid kehtestavad või säilitavad mehhanismid, mille eesmärk on tagada, et reisijatele tehakse tagasimaksed esimeses lõigus sätestatud ajavahemiku jooksul pärast pakettreisilepingu lõpetamist vastavalt lõigetele 2 ja 3, teavitavad nad nendest mehhanismidest komisjoni ja artikli 18 lõikes 2 osutatud teiste liikmesriikide keskseid kontaktpunkte. Selliste mehhanismide kaasrahastamine liikmesriikide poolt on võimalik üksnes erandlikel ja nõuetekohaselt põhjendatud asjaoludel ning tingimusel, et see on liidu riigiabi eeskirjade kohaselt heaks kiidetud.“

8) Lisatakse artikkel 12a:

„Artikkel 12a

Vautšerid

1. Liikmesriigid tagavad, et kui leping lõpetatakse vastavalt artiklitele 10, 11 või 12, võib korraldaja anda reisijale võimaluse võtta tagasimakse asemel vastu vautšer, mida saab kasutada tulevase pakettreisi jaoks.

2. Enne kui reisija vautšeri vastu võtab, teavitab korraldaja reisijat kirjalikult selgelt ja hästi märgatavalt järgmisest:

a) asjaolu, et reisijal on õigus saada 14 päeva jooksul raha tagasi ja ta ei ole kohustatud vautšerit vastu võtma,

b) vautšeri kehtivusaeg ja reisijate õigused seoses vautšeritega, nagu on sätestatud käesolevas artiklis.

3. Pakutava vautšeri väärtus peab vastama vähemalt summale, mis reisijal on õigus tagasi saada. Korraldaja võib pakkuda vautšerit suuremale summale.

4. Reisijad kaotavad õiguse tagasimaksele vautšeri kehtivusaja jooksul üksnes juhul, kui nad nõustuvad sõnaselgelt ja kirjalikult tagasimakse asemel vautšeriga. Pooled võivad igal ajal kokku leppida täielikus tagasimakses enne kui vautšer lunastatakse või selle kehtivus lõpeb.

5. Vautšeri kehtivusaeg on kuni 12 kuud alates päevast, mil reisija võtab vautšeri kooskõlas lõikega 4 vastu. Seda ajavahemikku võib mõlema poole selgesõnalisel ja kirjalikul kokkuleppel pikendada ühe korra kuni 12 kuu võrra.

7. Kui vautšerit ei lunastata selle kehtivusaja jooksul, maksab korraldaja vautšeril märgitud summa tagasi võimalikult kiiresti ja hiljemalt 14 päeva jooksul pärast kehtivusaja lõppu, ilma et reisija peaks seda eelnevalt taotlema.

8. Vautšeri saab teisele reisijale ilma lisakuludeta üle kanda.

9. Vautšeritel on maksejõuetuskaitse, mille artikli 17 kohaselt organiseerib korraldaja reisijalt saadud maksete summa ulatuses.“

9) Artikkel 17 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 17

Maksejõuetusevastase kaitse tõhusus ja ulatus

1. Liikmesriigid tagavad, et nende territooriumil asutatud korraldajatel on tagatis kõikide reisijate poolt või nimel tehtud maksete tagasimaksmiseks juhul, kui korraldaja muutub maksejõuetuks. See hõlmab tehtud maksete kaitset, kui pakettreisei teenuseid korraldaja maksejõuetuse tõttu ei osutata täielikult või osaliselt või kui reisijal oli õigus tagasimaksele või ta oli saanud korraldajalt vautšeri enne selle maksejõuetuks muutumist. Vautšerite puhul piirdub tagatis reisijalt saadud maksete summaga. Kui pakettreisileping sisaldab tagasisõitu, tagavad korraldajad ka reisijate kodumaale toimetamise. Võib pakkuda pakettreisei jätkamise võimalust.

Korraldajatel, kes ei ole asutatud liikmesriigis ja kes müüvad või pakuvad pakettreise müügiks liikmesriigis või suunavad sellised tegevused mis tahes viisil liikmesriiki, peab olema tagatis kõnealuse liikmesriigi õiguse kohaselt.

2. Lõikes 1 osutatud tagatis peab olema tõhus ja katma mõistlikkuse piires eeldatavad kulud. See peab katma pakettreisidega seoses reisijate poolt või nende eest tehtud maksete summad, võttes arvesse maksete laekumise ja pakettreiside lõpuleviimise vahelise ajavahemiku pikkust ning eeldatavat kodumaale toimetamise maksumust korraldaja maksejõuetuse korral. Tagatis peab olema piisav, et katta igal ajal tagasimaksete ning vajaduse korral kodumaale tagasitoimetamise ja vautšerite kulud. Katvuse puhul võetakse arvesse ajavahemikke, mil korraldajatel on kõige suuremad maksete summad, ja mis tahes muutusi pakettreiside müüginahus.

3. Maksejõuetusevastase kaitse tõhususe tagamiseks teevad liikmesriigid järelevalvet oma territooriumil asutatud korraldajate maksejõuetuskaitse korra üle, jälgivad maksejõuetuskaitse pakkumise turgu ning võivad vajaduse korral nõuda kaitse teist tasandit. Kaasrahastamine liikmesriikide poolt on võimalik üksnes erandlikel ja nõuetekohaselt põhjendatud asjaoludel ning tingimusel, et see on liidu riigiabi eeskirjade kohaselt heaks kiidetud.

4. Korraldaja maksejõuetusevastane kaitse kehtib kõikidele reisijatele sõltumata nende elukohast, lähtekohast või pakettreisei müümise kohast ning sõltumata liikmesriigist, kus maksejõuetuse korral kaitset pakkuv üksus asub.
5. Kui korraldaja maksejõuetus mõjutab pakettreisei teenuste osutamist, on kaitse tasuta kättesaadav kodumaale toimetamise tagamiseks ja vajaduse korral sellele eelneva majutuse eest tasumiseks.
6. Korraldaja maksejõuetusest mõjutatud maksed tagastatakse pärast reisija taotlust põhjendamatu viivitusega ja hiljemalt kolme kuu jooksul pärast seda, kui reisija on esitanud taotluse läbivaatamiseks vajalikud dokumendid.
7. Kui see on vahendajate saadud makseid arvestades põhjendatud, võivad liikmesriigid nõuda, et lisaks korraldajatele soetaksid maksejõuetuskaitse ka vahendajad, olenemata artikli 13 lõike 1 teisest lõigust.“

10) Artikli 18 lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2 Liikmesriigid määravad kesksed kontaktpunktid, et hõlbustada halduskoostööd ja järelevalvet eri liikmesriikides tegutsevate korraldajate üle ning vahetada teavet maksejõuetuskaitse ja mis tahes mehhanismide kohta, mis on kehtestatud lõpetatud pakettreisilepingute tagasimaksete tõhususe tagamiseks. Liikmesriigid edastavad kõnealuste kontaktpunktide kontaktandmed kõikidele teistele liikmesriikidele ja komisjonile.“

11) Artikkel 19 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 19

Maksejõuetusevastane kaitse ja teavitamisnõuded seotud reisikorraldusteenuste puhul

1. Artikli 3 punktis 5 määratletud seotud reisikorraldusteenuste puhul tagavad liikmesriigid, et ettevõtjatel, kes kutsuvad reisijaid üles sõlmima teist liiki reisiteenuse lepingut, on tagatis kõigi reisijatelt saadud maksete tagasimaksmiseks. Kui kõnealused ettevõtjad vastutavad reisija tagasisõidu eest, katab tagatis ka reisija kodumaale toimetamise. Artikli 17 lõike 1 teist lõiku, artikli 17 lõikeid 2–6 ja artiklit 18 kohaldatakse *mutatis mutandis*.

2. Kutsudes reisijat üles sõlmima teist liiki reisiteenuse lepingut, esitab ettevõtja, sealhulgas juhul, kui tema asukoht ei ole liikmesriigis, kuid ta suunab sellise tegevuse mis tahes viisil liikmesriiki, reisijale II lisas sätestatud asjakohase standardteabevormi, mis on nõuetekohaselt täidetud. Vorm esitatakse selgelt ja hästi märgatavalt.

3. Kui ettevõtja ei täida käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 esitatud nõudeid, kohaldatakse seotud reisikorraldusteenuses sisalduvate reisiteenuste suhtes artiklites 9 ja 12 ning IV peatükis kehtestatud õigusi ja kohustusi.

4. Kui luuakse seotud reisikorraldusteenus, teavitab ettevõtja, kes sõlmib teist liiki reisiteenuse lepingu, sellest ettevõtjat, kes kutsus reisijat üles sellist lepingut sõlmima.

12) Artikkel 22 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 22

Korraldajate õigus heastamisele ja tagasimaksetele

1) Kui kas korraldaja või vastavalt artikli 13 lõike 1 teisele lõigule või artiklile 20 vahendaja maksab hüvitist, alandab hinda või täidab muid talle käesoleva direktiivi alusel pandud kohustusi, tagavad liikmesriigid, et korraldajal või vahendajal on õigus nõuda heastamist mis tahes kolmandalt isikult, kes osales sündmuses, mis põhjustas hüvitamise, hinna alandamise või muu kohustuse.

2) Liikmesriigid tagavad, et kui teenuseosutaja tühistab pakettreise osaks oleva teenuse või jätab selle osutamata, maksab ta korraldajale tagasi kõik korraldaja poolt teenuse eest tehtud maksed seitsme päeva jooksul. Seitsmepäevane ajavahemik algab teenuse tühistamisele järgnevast päevast või päevast, mil teenust oleks pidanud osutatama, olenevalt sellest, kumb kuupäev on varasem.“

13) I lisa asendatakse käesoleva direktiivi I lisas esitatud tekstiga.

14) II lisa asendatakse käesoleva direktiivi II lisas esitatud tekstiga.

Artikkel 2

Komisjoni aruanne ja läbivaatamine

Komisjon esitab [viis aastat pärast käesoleva direktiivi jõustumist] Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva direktiivi kohaldamise kohta. Aruandes võetakse arvesse ka mõju mikro-, väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele.

Vajaduse korral lisatakse aruandele seadusandlikud ettepanekud.

Artikkel 3

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid võtavad vastu ja avaldavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt [18 kuud pärast direktiivi jõustumist]. Nad edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.

Liikmesriigid hakkavad neid norme kohaldama [6 kuud pärast direktiivi ülevõtmise tähtaega]

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nendesse meetmetesse või nende meetmete ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetavate põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 4

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 5

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja